PHTHISI-
OLOGIA
LANCA-
TRIENSIS

C. LEIGH

1694

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

WELLCOME HISTORICAL MEDICAL LIBRARY

ACCESSION NUMBER

PRESS MARK

LEIGH, Charles

65523/A

J/3.

MEDICAL SOCIETY OF LONDON
ESTABLISHED 1773
11, CHANDOS ST. CAVENDISH SQ.

I a 72

1775

LONDON
ESTABLISHED
1773

Librum hunc cui Titulus,

Phthiſiologia Lancaſtrienſis ;

Dignum Judicamus

Qui

IMPRIMATUR,

Tho. Burwell, Præſes.

Samuel Collins,
Fred. Slare,
Will. Dawes,
Tancred Robinſon, } Cenſores.

Datum in Comitiis
Cenſoriis ex ædibus
Collegii noſtri,
Jan. 5. *A.D.* 169¾.

V3

3

PHTHISIOLOGIA
LANCASTRIENSIS,

Cui acceſſit

Tentamen Philoſophicum

DE

MINERALIBUS AQUIS

In eodem Comitatu

OBSERVATIS.

Authore

CAROLO LEIGH, M. D.

LONDINI:

Impenſis *Sam. Smith* & *Benj. Walford* Soc. Reg. Typograph. ad Inſignia Principis in Cœmeterio D. *Pauli*. 1694.

OF LONDON·MEDICAL SOCIETY
ESTABLISHED 1773

Illuſtriſſimo Domino GULIELMO *Comiti* Devoniæ, *Nobilſſimi Ordinis Periſcilidis Equiti, Sereniſſimæ Majeſtati è Secretioribus Conſiliis, & Hoſpitij Regalis Seneſcallo.*

PLura ſunt, Illuſtriſſime Domine, quæ mihi terrorem injicerent hiſce chartulis horis tantùm intercalatis conſcriptis, honorem veſtrum affigere proponenti, præ reliquis autem innata iſta animi magnitudo &

verus Anglorum Spiritus Heroicus per venam quamlibet diffuſa ſat ſuperque mihi indicarent honori veſtro Exiguis haud adeſſe vacat. Scias tamen Illuſtriſſime Domine ipſe *Phœbus* maculas quandoque oſtendit, ignoſcas itaque ſi in hoc ſeculo *Linceo* ſub honore veſtro hæ Chartulæ tutamen aucupari conantur, quandoquidem hâc Palæſtrâ Summa Philoſopandi materia amplis veſtris *hæreditatibus* expromitur. In quodam tam procul è *Porticu* & *Athenis* diffito verborum *illecebras* haud expectes, collectanea autem inconcinna quæ mihi diligenti ab indagine conſtant fidelitèr habes, quæ ſi veſtro honori allubeſcerent *Herculeam* mihi Columnam

poſui

poſui, & tutamen augurari fas eſt; ne dubitanti eorum Sententias,

Quos æquus amavit Jupiter
Et queis de Luto meliore finxit
præcordia Titan.

Ad idem collimare,
Quod ſerò ad Cœlum redeas diuque in terris maneas exoptat Patria, & dum Spiritus his Artubus dominabitur exæſtuans mihi deſiderium erit, quod maneam

Honoris veſtri Obſervantiſſimus

& humilimus Servus,

Carol. Leigh.

AD
LECTOREM.

Lectori Candido,

CUM viri tot illuſtres acerrimâ prudentiâ Phthiſin uſque ad amuſſin delinearunt, me propemodum ultra Thulen poſitum, & Medicinam limine tantùm ſalutantem de hâc quid in medium proferre inane meritò ſuſceptum haberi poteſt, hæc ergo in publicum egredi haud audent ex eo quòd de me magnæ conciperem, at ex hoc ſolummodò penſo quòd in quolibet propemodùm Angliæ *Comitatu cum diverſa*

verſa ſit methodus vivendi temperamenta Cœli diverſa, neceſſe eſſe Phthiſes per Angliam diffuſas maximè inter ſe dimicare, variámque medendi methodum exoptare, eas itaque quas ſtudiis interpolatis obſervare contigit diſcurſu ſequenti eventilandas relinquam. Obitèr autem hic unum ex animo & corde ſit exoptandum, quod empirici ſcilicet circumforanei, & inſulſi medicaſtri fronte haud vulgari præditi pœnas debitas luerent, amoto etenìm præjudicio audactèr affirmarem ab eorum imperitâ Morbos tractandi methodo plures ignobili atque inhoneſtâ morte occumbentes vidi; hi ſi probitatem colerent, ſuis ipſi neceſſe eſt laudibus erubeſcant, at ſi falſò agunt quod ſub diò clarius quibus quid turpius excogitari poteſt?

nulla etenim peſtis ad nocendum efficacior, nec in hâc Patriâ tam numeroſa! eheu haud mollis ad aſtra via eſt, morborum diverſa genera, illorum progreſſus vairos, conſtitutiones diverſas, aeris & Cœli mutationes haud rectiùs ab his trutinari poſſibile eſt quàm ab aſinis lyram diverſimodè tremulantem, & adhuc inter plures (mirabile dictu) hi Medicis palmam præripiunt, etiamſi perſpicaciori haud ingenio Medicinam blaterant, quam vinum Canarienſe pſittacus. Ab his Morbum bonæ proſapiæ principio male tractatum mali moris, & quandoque exitialem evaſiſſe notavi, piaculum certè nullo thure expiandum.

At diutiùs vereor abutitur patientia tua Laconica brevitas magis allubeſceret manum itaq; de tabulâ.

DE

DE PHTHISEOS Speciebus & Cauſis.

CAP. I.

Quo agitur de variis Phthiſeos Speciebus & earum Cauſis.

PHTHISES in hâc patriâ praxi vulgaritèr occurrentes ad ſequentes reduci poſſunt, videlicet, ſunt vel Scorbuticæ, Strumoſæ, Chyloſæ, vel Febres Epidemicas Intermittentes, Hydropem, Rachitidem, crapulas, Chloroſin, Fluorem album, Icterum Rheumatiſmum Scorbuticum, Sarcocelen & vermes ſæpiùs

conſequuntur : nec non hæmoptyſin & vomitum Sanguinis, cum Phthiſes autem Scorbuticæ præ cæteris furiunt eas Choream ducere ſtatu[illegible]o.

Phthiſes Scorbuticæ fiunt vel ab aere, vel à parentibus, vel ab erroribus ſex non naturalibus. De iis autem quæ ab aere fiunt, quia locis pleríſque Morbi ſtationarii appellari debent imprimis agam. Iſtis terrarum areis quæ paludoſis arenis ſalſis luxuriant, vel in aere fumo carbonaceo craſſeſcente tantùm non epidemicè graſſantur, quæ Phænomena innuere videntur ex particulis vitriolaceis & ſulphureo ſalinis hunc Morbum fomitem illius trahere, quò autem hæc res clariùs eluceſcat haud inconſultum duco tentamina quædam præmittere quæ auſpiciis hiſce facem ulteriorem accenderent.

Imprimis. In ſalivam inſtillentur guttæ aliquot Spiritus Vitrioli, & ſtatim in coagulum album viſcoſum tranſit, quale per tuſſim in Phthiſi ſæpius eructatur.

Secundo.

Secundo. Guttis aliquot fontis vitriolacei juxta Haigh agro Lancaſtrienſi cum ſalivâ commiſtis in coagulum viſcoſum tranſit cinerei coloris, quale in Phthiſi ſcorbuticâ haud ſemel notavi.

Tertio. Diſtillentur carbones foſſiles & aſcendet liquor vitriolaceus, quo cum ſero ſanguinis commiſto, in coagulum viſcoſum tranſit, quale in Phthiſi ſcorbuticâ obſervare in proclivi eſt.

His poſitis, videlicet quòd per particulas vitriolaceas ſaliva, vel ſerum ſanguinis fit coagulum viſcoſum, ei tabidorum guſtu, conſiſtentiâ & colore ſimile.

Secundo. Quòd in reſolutione carbonum particulæ vitriolaceæ catervatim ſublimant, quod encheireſi pyrotechnicâ patet, adeoque illis atmoſphæra propemodum ſaturatur, cum in aere hujuſmodi Phthiſis ſit morbus ſtationarius, haud abs re fore

 judi-

judicare exiſtimo, ibi terrarum per inſpirationem particulæ vitriolaceæ maſſæ ſanguineæ communicantur, adeoque ſæpè ſæpiùs Phthiſin inducunt.

Summa jam difficultas diluenda hæc eſt, nempe unde fit quod circa littora ſalſa paludoſa hoc morbo tantopere infeſtantur indigenæ, etiamſi ſolo ceſpite utuntur, cibiſque ſale & fumo conditis per totum vitæ decurſum abhorrent? & quomodò iſtis terrarum areis particulis ſalinis atmoſphæra conſtipatur? cum ſalia marina (ſicut ab eorum evaporatione conſtat) ſunt fixioris naturæ quàm ut radiis ſolaribus vel vi ventorum aſcenderent?

Anxiè diu circa hæc cogitanti hæc tandèm conjectura in mentem mihi venit.

Obſervatu ſatis eſt obvium plagas iſtas maritimas, tam Sulphure quàm ſale luxuriare, hæc hypotheſis ſequentibus argumentis nititur.

Imprimis.

Imprimis, Noctilucæ infinitæ horis veſpertinis hiſce quaſi tot *Phoſphori* erumpentes, Sulphuris præſentiam arguunt.

Secundo, Sæpius odores fœtidos emittunt, quales ex Sulphure & ſale unitis percipuuntur in his itaque terris ſalſis paludoſis, particulæ Sulphureæ fugam continuò moliuntur, particulis autem ſalinis divortium haud ferentibus, particulæ Sulphureæ ſalia muriatica ſecum gerunt, adeoque illis atmoſphæra conſtipatur, cum in aere itaque hujuſmodi Phthiſis ſit Morbus ſtationarius, ibi ex particulis Sulphureo ſalinis trahit Phthiſis illius pabulum ſicut opinari fas eſt.

In ulteriorem hujuſce ſententiæ confirmationem argumentum è contrario produci poteſt. Ubi hi limi ſalini deſunt hic Morbus raro aut nunquam infeſtat. Hinc ergò fit quod in *Ruſſiæ* & *Novæ Angliæ* quibuſdam partibus per totum anni de-

curſum tuſſis ſonitus haud auditur, etiamſi mare ſit in præcinctu & hinc quoque forſan ſit quòd celeberrimus iſte *Monſpellienſium* aer antiphthiſicus evadit, etiamſi parum è Mari *Mediterraneo*, diſtat.

Dum è contra haud in ſeſe volvitur annus, quin, Phthiſis, Hydrops, Scorbutus Febres intermittentes, & penè dixiſſem Morborum myriades in hiſce terrarum areis truculentèr graſſantur; adeoque quòd de terris hiſce ſalſis paludoſis tale propemodum dici poteſt, quale *Pythagoras*, de herbâ *Aproxi* de quâ ſic talia dicit. Datur herba radix cujus *Naphthæ* adinſtar ignem concipit quique Morbo quocunque correpti [redacted] hâc germinante, recidivam patiuntur quoties illius effluvia per aerem diffundit.

fuiſſent

De reliquis Phthiſeos Scorbuticæ ſpeciebus diſſerere jam reſtat, de iis ſcilicet quæ ab erroribus ſex non naturalibus & illis quæ à parentibus derivantur. Jam vero cum Phthiſes

ab erroribus diætâ & victu per cauſas allatas facile explicari poſſunt, earum ætiologiis enodandis diutiùs immorari impræſentiarum eſſet, quapropter de Phthiſi Scorbuticâ hæreditariâ breviter jam attingam.

Inter omnes ſanè Philoſophantes fœtum humanum in ovo formari ultra aleam dubitandi ponitur, de modo autem ova fœcundandi haud tam bene inter ſe convenit Autoribus.

Ova duplici inveſtiuntur membranâ propriiſque tunicis involuta ſunt, adeo quòd ne gutta quidem liquoris iis exprimi poteſt, hinc pro Gas quodam virili, ſive aurâ ſeminali ovis fœcundandis quidam viriliter contendunt; in praxi tamen nihil vulgarius occurrit quam hunc Morbum intueri patris genium conſequentem, etiamſi per totum vitæ decurſum matre ſat athleticè degente, quidam circa eandem ætatem cum patribus hoc Morbo correpti ſunt, alii citiùs alii ſerius, alii valetudinarii tantùm vixere, alii ſat pancraticè priuſquam

Phthiſi confecti ſunt, pro diverſâ ſcilicet craſi ſeminis virilis, ſcilicèt, ſicut ſpiritus eo nidulantes, magìs vel minus ſunt depreſſi & particulæ ſalinæ evectæ, primis vitæ incunabulis varia format ſtamina vitæ, adeóque citiùs vel ſeriùs infans vergit versùs temperiem ſalinam huic Morbo. inducendo aptam. Ex præmiſſis mihi videtur inferre liceat, ab utero ſemen virile per vaſorum extremitates abſorbetur, hinc maſſæ ſanguineæ communicatur & circuitu ſanguinis, ſicùt opinari fas eſt ova fœcundat, arduum etenim mihi concipere videtur quomodo hic Morbus podagra, & calculus patris genium conſequerentur, ſi ab aura ſeminali tantùm ova fœcundentur ex præmiſſis patet ex quali proſapiâ huic Morbo ſit origo, capite itaque ſequenti venit ſymptomatum explicatio.

CAP.

CAP. II.

Hoc agitur de Symptomatum Serie & eorum Cauſis in ſtatu incipiente.

QUandoquidem Morborum ſcientia haud meliùs quàm ab eorum productis expromitur, mihi hunc Morbum deſcripturo haud aliâ videtur inſiſtere methodo quàm ſymptomatum ſyndrome delineanda. Miſſo itaque olympico pulvere cerebri circa futilià dimicantis ea ſolummodò quæ ratio experientiâ ſuffulta dictitat brevibus aperiam.

Invadit frequenter cum appetitus & virium dejectione, anguſtiâ pectoris tuſſi titillante, ſputo copioſo, craſſo, albo, quandoque flaveſcente, pellucido, cæruleo, cinereo, fœtido, ſalſo, acido, ſubdulci, pro ſanguinis dyſcra-

ſiâ ſcilicèt, & obſtructionum mole & genio.

Sudoribus quandóque nocturnis carnis intabeſcentiâ, calorè & frigore levi & incerto alternatìm ſuccedentibus.

Urinâ lixiviali ſedimento copioſo albo, ſæpius autem flavo vel ruſo ſaturatâ.

Aliquando diarrhæa, torminibus ventris & partium extremarum tumore?

Hiſce prælibatis Symptomatum explicationem aggredi jam incumbit.

Si de appetitu proſtrato interrogemur, ideò evenire dicimus; glandulæ in ventriculi parte inferiore ſitæ quæ humores ſubacidos, fluxiles ex arteriis ſeparare debent, humores viſcoſos elutriant adeoque fibris neveis titillandis (quo motu conſiſtit appetitus) inepti ſunt, hìnc cibi ſit faſtidium, & hinc eſt ni fallor quod in

qui-

quibuſdam ab emetico aſſumpto. Tam immenſam ſaburram viſcoſi phlegmatis per vomitum frequenter ejectum inſpexi.

Per ſuccum viſcoſum in pulmonibus extravaſatum aeris inſpiratio interrumpitur, adeóque anguſtiâ pectoris frequenter corripitur æger, quo paritèr circa glandulas Tracheales depoſito & intra pulmones ſputum iſtud ni fallor efformat quod tantâ copiâ per tuſſim eructatur, ab hoc quoque trachæam oblinente raucedo procedit.

Hujuſcè coagulis folliculis in glandulis Conglobatis gravidis, adeóque foraminulis lymphæductuum obturatis latex ſeroſus qui per lymphatica peregrinari debuit, propriis emunctoriis orbatus maſſæ ſanguineæ regurgitat & ſic vaſa per inſolita eliminatur, hìnc ergò ex glandulis trachealibus imbribus penè dixiſſem continuis depluit; qui tuſſim titillantem & continuam inducit.

A pari ratione ſudores tantoperè profuſi, diarrheæ, tormina ventris, & partium extremarum tumores huc collimant.

Quandóque viſcoſis humoribus meſenterii glandulis infractis Chylo tranſitus denegatur in ſanguinem, quo pabulo diurno orbato nutrimento debito privatur corpus, hinc vires dejiciuntur, emaciat corpus, & quandoque fœces albeſcunt, quapropter à viſcoſis hiſce ſaburris venæ lacteæ meſenterio diſparent ſicut in cœlis *Galaxia* propter denſas nubes interponentes.

Aliæ Chyli portiones per particulas ſalinas præcipitantur, & indè quandóque ſputo albo, craſſo, ſubdulci, per tuſſim eructantur. Aliquandò per renes ablegantur, & indè in hoc Morbo frequentèr Urinæ ſedimennto candido copioſo ſaturantur.

Propter

Propter Muſculos ſubſidentes humeros alatos obſervatu in proclivi eſt quod (ſicut plebeis placet) malum portendit, quaſi anima relictura corpus illius fugàm appropinquantem indicaret. Hi *Hippocrati* aliiſque Græcis πτερρυγώδέες appellantur.

Propter glandulas in hepate obſtructas bili tranſcolanti imponitur Remora, quæ ſanguini itáque regurgitat, ex eâ cum acidis in Sanguine efferveſcente lenta febris fequenter in tabidis gliſcit, & ni fallor ratio urinæ lixivialis tantâ flaveſcente hypoſtaſi & quandoque rufas ſaturatæ hinc quoque petenda eſt.

Quandoque calore & frigore alternatìm ſuccedentibus cruciatur æger, propter chyli aceſcentis fermentationem & inæqualem cum Sanguine miſturam.

Sputum frequentèr in hoc Morbo ſit craſſum album & dulce, quod (ſicut prius innuimus) Chylum præcipitatum ponimus, aliquando ſit tenue

&

& pellucidum cum craſſo commixtum, quod ponimus eſſe lympham quæ per lymphæductus tranſire debuit, propter glandulas autem conglobatas obſtructas per alia ſecretoria eliminatur & in hoc quidem caſu, quicunque humori huic ſiſtendo medicamentis opiatis pertinacitèr inſiſtit à vero deviat, & præſtat *ei motos componere fluctus.*

Sputum aliquando ſit cæruleum, ſalſum, acidum, & amarum, ſicut bilis & ſalia diverſæ proſapiæ variè cum eo miſcentur.

Reſtat aliud Symptoma nec minùs reliquis infrequens explicandum, *viz.* unde eſt quod in hoc Morbo urina tam intenſè lixivialis excernitur, ſedimentum copioſum rufum deponens ſuavem emittens odorem parum ei diſſimilem in urinis obvium poſt medicamenta terebinthinata & quædam præparata Sulphuris aſſumpta ſuperficiem gerens pelliculâ tenui oleoſâ obductam? In hoc caſu ponimus urinam particulis ⊖-laceis vel muria-

ticis

ticis eſſe ſummopere Saturatam; particulæ ſalinæ poſt ortam cum bile efferveſcentiam eam præcipitant, adeoque urinæ tantam hypoſtaſin deponunt, particulæ bilioſæ ab efferveſcentiâ cum particulis ſalinis (ſicut Sulphur ab incendio adducto) ruſeſcunt, & inde urinæ ſedimentum lateritium deponunt. Particulæ ſalinæ oleoſas quaſdem particulas in ſermento incarcerant, quæ tumultu unà cum illis per renes ablegantur, hinc urinâ aeri expoſita, particulíſque fermenteſcentibus ſaturatis, particulæ Sulphureæ oleoſæ divortium conantur adeoque ſuperficie pelliculam efformant odorem ſuavem & emittunt; hypotheſi huic ſuffragatur Phænomenon in Spiritu Nitri dulci ſatis obvium, ibi etenim ab aciido cum Sulphure unito odor ejuſmodi proſapiæ obſervari poteſt.

Utrum in hoc ſtatu tuberculis ſemper infarciuntur pulmones à clariſſimo *Mortono* notatis, Hâc patriâ à cultro anatomico tanquàm à peſte abhorrente nec nego nec affirmarem, hoc tamen (praxi ſuffragante)

te) aſſererem; in hoc Morbo plures fatis ſubcumbere vidi, ne uno quidem ſymptomate Febris inflammatoriæ apparente, cui ſententia adſtipulatur Hiſtoria è Doctore *Bennet* deſumpta Theatro tabidor. *pag.* 96.

Cum apud *Briſtollienſes* Medicinam fecerim, qua urbe Penſili tabes frequenter graſſatur, nonnullos ſputum ſubdulce levi conatu expectorantes ſpatio trimeſtri fatiſcentes & totaliter enervatos vidi, horum vero quoſdam, non omnes tuſſis vehementior aliquoties corripuerit, & areſcentes ſtrigoſi periere, in quorum unico detectionis cauſâ, licet Sanguinem (peracto ſalino ptyaliſmo) extuſſierat & pulmo ubique inteneratus tonum amiſerat, univerſa ſpirabilia nec non viſcera omnia naturalia quod ſenſum ſana comperta ſunt. Haùd hic intelligi velim quòd in Phthiſi pulmones hiſce tuberculis nunquam infarciuntur, eos etenìm ſæpius ulceratos vidi: at hoc ſolummodo aſſero eâ Phthiſi quæ tam vulgariter

gariter agro *Lancaſtrienſi* graſſatur quâ indies deflorеſcunt ægri ſputum craſſum album expuentes, in his dico, hujuſce Morbi principio & incremento, rarò aut nunquàm pulmones confodiuntur, imò aliquandò ægri è medio tolluntur & (ſicut opinari fas eſt) iis haud ulceratis, quibuſdam etenim per totum Morbi decurſum Febris hecticæ ſymptoma haud apparuit unum.

C A P. III.

In hoc Capite Symptomata in ſtatu confirmato recenſentur, & eorum Cauſæ aſſignantur.

Fatiſcente indies naturâ in proſapiam propemodum 🜖-laceam degenerat maſſa Sanguinis, hinc ſputum frequenter aluminis vel 🜖-li ♂tis fit ſaporis, jam particulis ſalinis ſui juris factis, effuſis velut habenis hic Morbus affligit; hinc Febris ſit continua & auctior, ex particulis ſcilicet 🜖-olaceis cum Sulphure Sanguinis effervefcentibus, ſicut ex oleis 🜖-li & terebinthinæ permiſtis obſervare fas eſt.

Ex hâc effervefcentiâ vaſis capillaribus circa genas diſtentis, inde eſt quod rubor fixus genas utraſque occupat mortis adſtantis frequenter indicium; quaſi vitalis flamma ellychnii adinſtar (cujus pabulum

lum propemodùm exhauſtum eſt) receptaculo gliſceret *vel ſolis adintar rubro colore hemiſpherium ſpargentis priuſquam Cimmerias deſcendit in umbras.*

Conglobatis glandulis indies magis infarctis, & majori copiâ nutritio ſucco quotidie præcipitato, hinc eſt quod ſputum ſit copioſus & craſſius & ex fermento ⊕-laceo cum Sulphure Sanguinis permiſto, aliquando ſaporis putridorum piſcium.

Ex ſputo copioſiùs indies intra pulmones extravaſato, Aſthmate frequenter corripitur æger. Et continuâ propemodum gravitate pectoris opprimitur. Sputum aliquando egregiè fœtidum hoc ſtatu quoque notavi quod tamen haud ſemper ab ulcere pulmonum ſicut quibuſdum placet ortum ſibi ducit, ſæpius etenim hoc notavi, & patientes tam diarrhæâ quam ſudoribus immunes, quod proculdubio haud evenire poſſet ulcere fœtido pulmonibus confoſſis, potius itáque fœtoris iſtius cauſa in

hoc conſiſtere videtur, particulis Sulphureis volatilibus particulis ſalinis aculeatis, hiſque latice ſeroſo luxuriante, cum ſalivâ miſcentur, jam particulis 🜁is ad evolandum ſatis aptis ſecum ſalinas vehunt, quas unitas effluviis ſaliva emittit, hinc ſenſorium olfactus intenellum vellicant, iiſque itáque ingratis fœtorem conciliant, ſicut è contrario particulæ 🜁eæ globoſæ ſine ſalinarum mixturâ, fibras olfactorias percutientes gratum odorem cauſant, ſicut in aromatibus & balſamicis florum effluviis obſervare in proclivi eſt. Grandiori mole indies nutritio ſucco expectorato, hinc vultus evadit *Hippocraticus*, & corporis univerſi maraſmus.

Indies conglobatis glandulis infarctioribus, & verſus temperiem ſalinam vergente Sanguine hinc ſudoribus profuſis & diarrhæis immanibus cruciantur ægri, nec non doloribus acutis iis Rheumatiſmo verſatilibus quibuſdam atrocioribus, oſſibus etenim in ipſis de dolore lancinante quidam conqueſti ſunt, iique quibus Morbum

bum venereum ſuſpicari neſas.

His Symptoma aliud haud minus commune, & ſummâ quidem indagine dignum addi poteſt, ſtrigoſi plures etiamſi ad orci fauces propemodum ſunt redacti appetitu laudabili ditantur, poſt cibum aſſumptum hectico nullo calore ſuccedente, neque ſudores, nec diarrhææ, nec ventriculi inflamationes, tamen indies intabeſcit æger prægrandi copiâ ſputum craſſum album expuens: auguriis noſtris ex præmiſſis ſat ſuperque propalatis, particulis ⊕-laceis frequenter luxuriare Sanguinem circa hoc ſymptoma hæc conjectare liceat. Vitriolaceis particulis aculeatum naturale fermentum, ictu altiori fibras nerveas titillat, quibus quaſi ab æſtro percitis ſpiritus fibris ventriculi indigeni in motus concitatiores adiguntur & inde eſt ni fallor quod appetitus ſit voracior, eſculenta quævis aſſumpta ſtruthionis adinſtar colquans; hoc colliquamentum per lacteas ductumque chyliferum propagatum cum Sanguine miſcetur quod in pro-

 priam

priam naturam haud aſſimilat, & inde in univerſi corporis nutrimentum, quin ſalinæ particulæ Sanguine innatantes in humoribus craſſis hoc præcipitant, & inde eſt quod alimenta aſſumpta etiamſi in Sanguinis naturam haud convertuntur, tamen nec per ſudores nec diarrhæas eliminantur, quin intra pulmones coagulo albo viſcoſo ſubſidunt & inde eſt quod indies intabeſcit æger.

Reſtat adhuc aliud Symptoma quod ſub hoc larvatur vultu : plures hoc Morbo propemodum confectos Febris intermittens anomala frequenter invadit, quoſdam ſemel tantùm, alios bis vel tèr ſpatio viginti quatuor horarum conquaſſat, ingruit ſæpè cum horrore & pruritu inter ſcapulas, & circa regionem lumbarem, totum poſtea convellitur corpus per horam unam vel alteram tremulum permanens calor poſteà ſuccedit, & huic ſudores & aliquando diarrhææ: ex lentoribus ſalſis circa membranas nerveas, nervorum extremitates, plexus, & glandulas ſubcutaneas mi-

liares

liares extravaſatis hæ frigoris & calaris reciprocationes procedere videntur, his ad plenitudinem aggeſtis, & acorem inſignem nactis partes nerveas vellicant, adeóque ni fallor dolores hoſce frigorificos inducunt, lentoribus hiſce per vaſorum extremitatis tandem abſorptis, adeóque cum Sanguine permiſtis, ex iis cum particulis Sulphureis Sanguinis nova repullulat fermentatio, calor itáque Febrilis ſuccedit, tandem autem materiâ morbificâ ſubactâ aliquando per diaphoreſin aliquando diarrhæam amandatur. Alii in ſtatu etiamſi animi indole dulciſſimâ præditi hoc Morbo tandem confecti ex levi quâlibet occaſione iraſcendi anſam capiant; irâque tam continuâ ebulliunt, vix vocem vel viſum alicujus tranquillè ferent ex ſuccis hiſce aceſcentibus ſpiritibus animalibus continuo tanquàm ab *æſtro* percitis ſicut opiniari fas eſt.

Hiſce præmiſſis, de reliquis Phthiſeos Scorbuticæ ſpeciebus breviter diſſerere adhuc reſtat at cum eæ

 (ſcilicet

(ſcilicet utrum ſunt hæreditariæ, vel ab erroribus in diætâ & victu) maximâ ex parte eadem vel ſimilia ſymptomata præbent, veroſimilè mihi videtur eas à tali proſapiâ oriri, quapropter earum ætilogiis explicandis diutiùs immorari impræſentiarum eſſet nobis itáque ſufficiet in caſu quolibet hiſtoriam unam vel aliam ſubnectere, & medendi methodum recenſere.

CAP.

CAP. IV.

Hoc Canones quidam generales circa hunc Morbum proponuntur.

IN hoc Capite Symptomata in ſtatu deplorato recenſeri debent, at cum nullus ſit propemodùm è plebe, quin in hoc ſtatu ægro ex hoc vitæ curriculo manumiſſionem pronuntiet diutiùs hiſce immorari extra propoſitum eſſet, nobis itáque ſufficiet Canones quoſdam generales circa hunc Morbum proponere exque iis medendi methodum efformare.

Canon primus :

In ſtatu ſimplici incipiente facilè curatur Phthiſis.

In ſtatu complicato incipiente viſceribus & lymphaticis ſalvis bonum ſit expectandum.

In

In ſtatu confirmato difficultèr tamen quandóque curatur.

In ſtatu confirmato complicato aleâ res eſt dubiâ plena.

In ſtatu confirmato complicato viſceribus vel lymphaticis inſanis nil niſi malum ſit pronunciandum.

In ſtatu confirmato Phthiſes hæreditariæ inducias frequentèr patiuntur, raro autem vel nunquàm curantur.

In ſtatu confirmato, modo Febris adſit, lacticinia ſunt vitanda, in hoc quoque caſu chalybeatis abſtinendum eſt.

Urgente dyſpnæâ etiamſi catarrho titillante infeſtetur trachæa ex opiatis tanquàm à peſte fugiendum eſt.

CAP. V.

Hoc Capite medendi methodus in ſtatu incipiente proponitur.

INtentiones in hoc ſtadio variis indicationibus reſpondentes ad ſequentes reduci poſſunt.

Imprimis, Per Emetica vel lenia Cathartica, primæ viæ ex ſaburrâ viſcoſâ ſunt detergendæ.

Secundo, In adultis Phlebotomiam ſemper proficuam inveni.

Tertio, Pulmones ab humoribus craſſis ſunt liberandi.

Quarto, Glandulæ infarctæ ſunt aperiendæ.

Quinto, Temperies ſalina Sanguinis ſit alteranda.

Sexto,

Sexto, Lymphæ ſuccedentis in Pulmones defluxus ſit præcavendus.

Medicamenta intentioni primæ reſpondentia, hæc vel ſimilia eſſe poſſunt, quibus forma liquida arridet ſequentes præſcribi poſſunt.

Si Emetico opus eſt,

℞ *Mell. Scillitic. à ℥ij. ad ℥iiij aq. Cardui hyſop. aa. ℥ij. ſirrup. ſcabioſ. compoſ. ℥ß. M. S. F. Emeticum.*

Si per Catharſin alvus ſit ſubducendus, ſequentes in uſum veniunt.

℞ *Decocti Senæ Gereonis ℥iiij. ſirrup. de ſpinâ cervinâ ℥iß. crem. □ti ʒß. aq. lumbricor. ʒij. M.S. F. P. cum regimine ſumend.* Vel,

℞ *Decocti Senæ Gereonis ℥iiij. Mannæ Calabrinæ ℥j. tincturæ ſacræ ℥j. crem. □ri ʒß. aq. lumbricor. ſolutione gummi Ammoniaci ſaturat ʒj. M. F. P.*

Cum

Cum regimine ſumend. huic ſirrup. Roſar. ſolutiv. addi poteſt, pro re natâ.

Quibus forma pillulatis arridet hæ vel ſimiles eſſe poſſunt.

℞ *Pill. Stomach. cum gumm.* ℈*j. de* ✳*co Magiſtral.* ℈*ß.* 🜿*ri* 🜖*lati gr. vj. reſin. jalapp. gr. vj. Balſam. Peruv. q. ſ. Pill. No.* 7. *cum regimine ſumend.* Vel,

℞ *Pill. aleophangin.* 🜿*eæ Quercetan aa. gr.* 10. *de* ✳*co* ℈*ß.* 🜿*ri* 🜖*lati gr. vj. reſin. jalapp. à gr.* 6. *ad* 10. *Balſam. Peruv. q. ſ. F. Pill. No.* 7. *cum regimine ſumend. his Calomelan agr.* 14 *ad* ℈*j. addi poteſt pro re natâ.*

Quibus ſit in animo Bolus talis eſſe poteſt.

℞ *Electuarii lenitivi* ʒ*vj. crem.* 🜿*i* ʒ*j. ſirrup. roſar. q. ſ. F. bolus cum regimine ſumend.*

Pro

Pro puerulis doſes & formæ variari poſſunt, ſcilicèt, pulveres de Rhabarbar. ſenâ Calomelan. reſinâ jalappæ & id genus aliis nec non Elixiria, & tincturæ (inter quæ tinctura ſacra & Elixir Salutis cæteris palmam præripiunt.

Quibuſdam cerviſia medicata præ cæteris allubeſcit & in eo caſu talis eſſe poteſt.

℞ *Folior. ſenæ Rhabar. polypodii quercini aa.℥ij. epithymi ℥jß. pini tamariſci ſummitat. aa. Mij. folior. becabung. Miij. hederæ terreſtris Mv. ſalviæ agreſtris Miij. radic. 5. aperientium aa. ℥ij. lapath. acut.℥vi. baccar. juniperi ℥j. cortic. aurantior. No. vj. F. ſacc. pro tribus cong. cerviſiæ dos ℔j. aurorâ quâlibet, vel alternâ ſicut vires ferent. Phthiſin incipientem tempore vernali hâc ſolâ cerviſiâ haud ſemel curavi. Intentioni ſecundæ, tertiæ, & quartæ medicamenta ſequentia reſpondent.*

℞ *Con-*

℞ *Conſerv. Cynosbat.* ℥iiij. *corall. rubri* ʒiij. *ſirrup. balſamic. q. ſ. F. Elec. horis medicis ſumend.* Vel,

℞ *Conſerv. Cynosbat. florum cichorei aa.* ℥jß. *extract. trifolii fibrini* ℥ß. *animæ* ♂*tis ab inſigni Vigani pp.* ʒj. *gumm.* ✳*ci in aq. lumbricor. ſolut.* ʒj. *florum Benzoin.* ℈j. *cum. ſ. q. ſirrup. balſamic. Tolutan. F. Elec. eodem modo ſumend.* Vel,

℞ *Conſerv. Cynosbat. lohoch. de pulmon. vulp. aa.* ℥iß. *enulæ Campa condit.* ℥ß. *ariſtolochiæ rotundæ* ʒijß. *glycirhizæ* ʒij. *hederæ terreſtris preparatæ* ʒiij. *florum* 🜍*ris* ℥ß. *ſirrup. de Eryſimo q. ſ. F. Elec.* Vel,

℞ *Conſerv. Cynosbat.* ℥iiij. ♂*tis cum* 🜍*re pp.* ʒiij. *ſal. ſpirituos* ℈j. *cum ſ. q. ſirrup. è cortic. citri. F. Elec.*

Electuariis

Electuariis præſcriptis ſicut dyſpnæa magis vel minùs urgebit, ſpecies diaireos ſolutio gumm. ✳ci in aq. lumbricor. fact. flores Benzoin. extract. enulæ radix ariſtolochiæ rotundæ addi poſſunt vel omitti ſicut medico vedibitur idoneum.

℞ *Sirrup. Balſamic. Tolutan. è ſucc. heder. terreſtris capillor. veneris aa. ℥iij. f. ſirrup.*

℞ *Aq. lactis alexiteriæ ℔j. limac. magiſtrat. ℥ij. gentianæ compoſ. ℥iij. lumbricor. ℥j. ſachar. perlat. q. ſ. F. julapium.*

℞ *Ingredientium q ſ. ad ℔ ij. decocti pectoralis adde radic. ſarſapril. ℥jß. chinæ fœnic. bardan. urtic. caryophillat. aa. ℨvi. ariſtolochiæ rotund.*

rotund. ℥ß. *ſem. aniſi coriandri urtic. aa.* ʒij. *paſſular. exacinat.* ℥j. *baccar. juniperi* ʒj. *c.c. raſur. eboris aa.* ʒv. *folior hyperici capillor. veneris hederæ terreſtris Marrubii albi aa. Mj. coq. in aq. fontan. ſ. q. ad* ℔iiij. *colaturæ adde vini albi* ℥iv. *mell. deſpumat. ſachar. cand. albi aa.* ℥ij. *Mj. F. Apozema uſus eximii in aſthmate & gravitate pectoris.*

℞ *Aq. limac. magiſtral. lumbricor. aa.* ℥iiij. *ſirrup. balſamic. Tolutan. de Praſſio, Allio vel Eriſymo aa.* ℥j. *ſpir. ſal.* ✳*ci è gumm.* ✳*co diſtillat.* ʒij. *Mj. F. mixtura.* Vel,

℞ *Aq. lactis alexiteriæ* ℔jß. *gentian. compoſ.* ℥vj. *limac. magiſtral.* ℥jß. *lumbricor.* ℥ß. *ſachar. q. ſ. F. julapium.*

℞ *Pulveris milleped. pp.* ℥*iij. radic. ariſtolochiæ gumm.* ✳*ci in aq. lumbricor. ſolut. aa.* ℥*iß. florum Benzoin.* ʒ*ß, extract. enulæ croci an.* ℥*j Balſam Peruv.* ℈*j.* 🜍*ris aniſat. q. ſ. F. pill. mediocres in dyſpnæâ uſus egregij.* Vel,

℞ *Florum Sulphuris gumm. ammoniaci* ℥*ij enulæ campan. ariſtolo-lochiæ rotund. glycirhiz. Ireos Florentin aa.* ℥*j. ſem. aniſi* ℈*ij. picis liquidæ Barbadeos partes iiij. Balſam Peruv. partem j. M. F. Maſſa pillularis.* Vel,

℞ *Balſam Tolu* ʒ*jß. milleped. pp.* ʒ*ij. gum.* ✳*ci depurat.* ʒ*jß. florum Benzoin.* ℈*j. Myrrhæ* ℥*j. Balſam* 🜍*ris aniſat. gut.* 12. *ſucci glycirhiz. in tincturâ croci ſolut. q. ſ. M. F. maſſa dos.* ℥*ß. vel* ℈*ij.*

℞ *Pul-*

℞ *Pulveris milleped.* ℨiij. *animæ ♂tis* ℥j. *gumm.* ✳*i in aq. lumbricor.ſolut.* ℨj. *extract. trifolii fibrin. q.ſ. F. pill. mediocres.*

℞ *Cinnabar. antimonij* ℈ij. *cap. bis in die F. pulvis panacæa quoque antimonii Doctoriſ.* Needham *egregii ſit uſus.*

℞ *Pini ſummitat. Miij.folior.becabung. Miij. ſalviæ agreſtis Mij. capillor. veneris hederæ terreſtris. aa. Miij. radic. lapath. acut.* ℥vj. *baccar. juniperi* ℥j. *cortic.aurantior. No.* 6. *F.ſacc. pro tribus cong. cerviſiæ.*

℞ *Pini tamariſci ſummitat aa. Mij. folior. becabung. Miij. hederæ terreſtris capillor. veneris aa. Mvi.ſalviæ agreſtis Miij. radic. oſmund. Regal.* ℥iiij. *enulæ campan.* ℥ij. *lapath. acut.* ℥vj. 5. *aperientium aa.* ℥ij. *ſarſaparillæ*

℥vii. baccar. juniperi ℥j ſem. aniſi ℥ſſ. cortic. aurantior. No. vij. F. ſacc. pro tribus cong. cerviſiæ, de quâ cap. ad ℔ij. in die cum ſirrup, & pill. prius præſcriptis. His debito adhibitis medicamentis ulterioribus vix opus eſt, quò autem intentio ultima omni ex parte perfici poteſt, externa etiam in uſum veniunt v. g. capitis raſura, fontanellæ, veſicatoria ſatis ampla, quæ revera tuſſin Phthiſicam tutiùs & magìs eradicitùs tollunt quam medicamenta quævis opiata formâ quâcunque ſumpta, ingenue etenim fateor ex opiatis copioſius aſſumptis, nil niſi inducias incertas mihi adhuc obſervare contigit.

CAP.

C A P. VI.

Quo agitur de methodo in ſtatu confirmato.

INtentiones in ſtatu ſecundo à prioribus tantùm minutiis diſtant, niſi quod in hoc ſtadio Catharſes mitiores eſſe debent, Phlebotomia ſi omninò manu tantùm parciori ſit celebranda, jam calor febrilis qui vehementiùs exæſtuat præ ſingulis ſit temperandus: ad calorem febrilem temperandum varia ex variis Autoribus præſcribuntur pulveres ſcilicèt teſtacei, antihectici, conſervæ, antidoti analeptici, julapia refrigerantia emulſiones, & id genus alia, at ingenuè fateor in hoc ſtatu, hâc vel tali methodo haud Phthiſin ſemel radicitùs ſanatam vidi, miſſis itáque ambagibus,ad Cortic.Peruvianum (modo abſit pulmonum ulcus) ſemel in die tantùm exhibitum tanquam ad Aſy-

lum fugiendum eſt, hoc tantùm obſervando, quod tunc temporis pectoralibus fortioribus inſiſtendum eſt, & die quolibet tertio vel alterno per catharſin levem alvus ſit ſubducendus; hâc methodo appetitum priùs totalitèr proſtratum ſtatìm reſtitutum vidi & calorem febrilem totalitèr debellatum. Et cùm ità ſe ſes habet ad coronidem methodo inceptæ imponendam, ad pectoralia detergentia, aperientia, & antiſcorbutica mitiora confugio in hoc itáque ſtatu methodus ſequens vel ſimilis obſervari poteſt.

Imprimis ſi vires ferent Emeticum lene exhiberi jubeo: *v. g.*

℞ *Mell. ſcillitic.* ℥iij. *aq. cardui hyſop. aa.* ℥ij. *ſirrup. ſcabios compoſ.* ℥ß. *M. ſ. F. Emeticum ab hoc aſſumpto ſæpius ingentem maſſam viſcoſi Phlegmatis per Vomitum ejectum inveni.*

Aurorâ

Aurorâ ſequenti leve Catharticum exhibendum curo, ſcilicèt cùm quodum ex iis cap. priori præſcripto: at ſi darrhæa adſit, quæ ſæpiùs in hoc morbo occurrit infuſionem ſequentem exhibendam ſuadeo.

℞ *Aq. lactis alexiteriæ* ℔j *gentianæ compoſ.* ℥iiij. *limac. magiſtral.* ℥jß. *lumbricor.* ℥ß. *ſal.* ⊕*ri* ℈ij. *aq. menthæ fortioris* ℥j. *Rhabar optimi inciſi* ℥ß. *F. ſa. infuſum de quo cap.* 6. *Cochlearia Manè. Aurorâ quâlibet tertiâ vel alternâ.*

Ad calorem temperandum,

℞ *Conſerv. Cynosbat.* ℥iiij. *Cortic. optimi Peruv. pulveriſat* ℥j. *cum ſ. q. ſirrup balſamic. Tolutan. F. Elec.*

Methodus pro pectoralibus & antiſcorbuticis ex cap. priori deſumi poteſt, pro re natâ utenda; diætam ex cibis eupeptis inſtituo, juſculis

 ſcilicèt,

ſcilieèt, carnibus ovinis, vitulinis, pullis, ovis ſorbilibus & id genus aliis, religioſe obſervando à lacticiniis abſtinere modo febris adſit, liquores pectoralibus & antiſcorbuticis medicatos inſtituo. Hâc methodo quamplures ultra ſuos & omnium amicorum ſpes perfectæ ſanitati reſtitui.

CAP.

CAP. VII.

Quo agitur de Phthiſi in ſtatu deplorato.

IN hoc ſtadio remedia tantùm palliativa exhiberi poſſunt, & vulgaritèr quicquid exoptat æger concedo. Utcúnque ut ægri & amicorum votis importunis modo quocúnque ſatisfacerem, remedium aliquod ſymptomati maximè urgenti reſpondens præſcribo. Univerſo ſcilicèt marcore jam corpus colliquatur, & frequentèr ſummoperè gutturis dolore lancinante laborat æger, tali ſcilicèt, quòd vix aut ne vix deglutire poteſt, hinc lac aſininum ſi haberi poteſt, ejus autem defectu vaccinum, per ſe vel decoctis pectoralibus balſamicis exhibendum Curo,

hauſtu

hauſtu autem quolibet guttis aliquot olei ♀ri per deliquium, vel pulvere quodam teſtaceo commiſtis, quantùm ſcio remediis ulterioribus haud opus eſt, quapropter his coronidem imponam.

HISTORIÆ
IN
STATU PRIMO.

Obſervatio I.

CArolus *Fleetwood* Generoſus & magno ingenii cum acumine oppido de *Kirkham* Chirurgiam factitans carnis intabeſcentiam incidit, tuſſi laborabat gravi, & nycthemeri ſpatio ſaburram ingentem albi viſcoſi Phlegmatis expuebat, appetitus proſtratus erat, quandóque Cochlearia aliquot Sanguinis expuebat, flatibus intumuit ventriculus laſſitudine ſpontaneâ & debilitate corpus univerſum macerabat. Me tandem in ſubſidium vocato, lenitivam potionem preſcripſi, & ſemel repetendam inſtitui, poſteà ſyrrup ♂tis *Williſianum*

cerviſia

cerviſiâ pectorali bis in die ſumendum ſuaſi, & horâ ſomni guttas aliquot Balſam Perruv. ſyrrupo Balſamiô Tolutano, brevi tempore, ceſſavit tuſſis ipſe, vires recuperavit, & jam pancraticè valet.

Obſervatio II.

Gilbertus Ouſy de Chorley cauſidicus poſt Febrem tertianam Catarrho continuo correptus erat; ſputum craſſum album expuebat, pulſus erat debilis & celer, calor & frigus ſæpiùs in die alternatìm ſuccedebant, vultus erat pallidus, muſculi totius corporis flaccidi, appetitus totalitèr proſtratus, vires dejectæ, & ſudoribus nocturnis propemodùm colliquatus. Electuarium cum cortic. Peruv. horâ $4^{tâ}$ pomeridianâ ſumendum ſuaſi, aurorâ & horâ ſomni, pill. pectorales ſirrupos Balſamicos deterſivos & julapia pectoralia præſcripſi, die quolibet tertio, 6 cochlearia infiuſi de Rhabarbaro in aquâ lactis alexiteriâ fact. ſumenda imperabam, poſteà pill. pectorales & ſirrupos cerviſiâ pectorali ſumendas inſtitui, hâc

method

methodo ſanitatem priſtinam recuperavit & jàm firmâ valetudine fruitur.

Obſervatio III.

Jacobus Sherdley Baccalaureus in Artibus, & celeberrimo viro Domino *Price* de *Blackburn* Curatus, incidit in tuſſim gravem, anguſtiâ magnâ laborabat pectoris, ſputum craſſum copioſum expuebat cum Sanguine commixtum, vultus & oculi flaveſcebant, urina parca & lixivialis erat cum ſedimento rubro, appetitus proſtratus erat, & magnâ quidem debilitate laborabat. Electuarium cum Cortice Peruviano præſcripſi poſteà pill. pectorales ſirrupos Balſamicos & Apozema deterſivum horis medicis ſumenda ſuaſi. Et poſteà pill. pectorales cerviſiâ pectorali aperitivâ ſemel ſeptimanâ: necnòn infuſum de Rhabarbaro, vel dos. pil. ſtomach. cum gumm. & de ✳co magiſtral ſumenda ſuaſi horâ ſomni, his aſſumptis evanuit morbus, & firmâ valetudine magnâ cum laude muniis jàm ſolitis obitur.

obitur. Eodem vere methodo ſimili *Evan Mandſley* de *Penwortham* ſanitati reſtitui.

Obſervatio VI.

Dominus *Blackhurſt* de *Preſton* tempore vernali Anno 91. modo ſequenti hoc Morbo laborabat, anguſtiâ tantâ pectoris, conſtrictus erat ulnis tantùm quibuſdam deſcribendis creber recurrit halitus ab imo anhelans pectore, tuſſi continuâ titillante tempore decubitus inſomnis jecit, expuit ſputum tenue, pellucidum, horis autem matutinis craſſum, & quandóque æruginoſum vel ſubflavum, vultus palleſcebat, intumuere pedes, appetitus proſternitur, & vires indiès labefectabant. Eruptio miliaris cutem univerſam conſpurcavit, urina erat exigua & lixivialis, & ſæpiùs in die de calore & frigore conqueſtus eſt, in ſubſidium accerſitus ſtatim Phlebotomiam celebrandam inſtitui; & fontanellam in brachio ſecandam, leves Catharſes repetendas, preſcripſi, electuario poſteà ſequenti uſus eſt doſi qualibet ſuper-

bibendo

bibendo hauſtum decocti amari alterantis.

℞ *Pulveris Ari compoſ.* ʒiß. *♂tis pp.* ʒj. *ſal ſpirituoſi* ℈j. *conſerv. cichorei becabung. recenter fact. aa.* ℥ij. *cum ſ.q. ſirrup. Chalyb. q.ſ. F. Electuarium.*

Hoc repetendum imperavi,& bìs in die cum cerviſiâ pectorali ſumendum, brevi vires recuperavit, & ab hoc Morbo perfectè convaluit. Anno ſequenti Dominæ perilluſtri connubio conjunctus erat , & ſex circitèr menſibus elapſis recidivam paſſus eſt, rurſus ad me miſit tùnc temporis autèm tertiana epidemicâ me ſuſpirante,Dominus *Parſons* in auxilium vocatus erat,eum quâ methodo tractavit neſcio indiès autem in peſſum abiit, & hyeme ſequenti ad me rediit, at *quantum mutatus ab illo!* maraſmo univerſali jam confectus erat , vultus erat *Hippocraticus,* Febris continua,rubor fixus genas utráſque occupavit, dolore lancinante guttur quotidiè terebratur Cortic. Peruv. alcalicis,Balſamic. antiſcorbuticis,remediiſque aliis appropriatis incaſſum tentatis auſpicante vereſatis ſuccubuit.

H I-

HISTORIÆ IN STATU SECUNDO.

Obſervatio V.

DOminus *Wood* de *Kirkham* B. A. per totam hyemem gravi laboraſſet tuſſi, initio veris me in auxilium vocavit; ſtrigoſum perfecte inveni ſe quidèm ad extremum marcorem redacto, nycthemeri ſpatio libram unam vel alteram ſputi viſcoſi cærulei eructabat glutine propemodùm tenacioris, de dolore laterali quotidiè conqueſtus eſt, & magnâ conſtrictione, & quaſi molè pectoris, & debilitate tantâ, quòd vires vìx ei ſufficerent ab aliâ tori parte ad alteram ſibi movendo, urina lixivialis fuit ſitis autèm parva vel nulla, nec quantum

quantum memini de calore quodam inſigni conqueſtus eſt, imprimìs bolum purgantem ex electuario lenitivo præſcripſi, poſteà decoctum ex radicibus 5. aperientibus & ſalviâ agreſti vice potus communis inſtitui, deindè per menſis ſpatium pro potu communi decoctum amarum alterans & traumaticum ſolummodò conceſſi, horâ ſomni linctu ſequenti uſus eſt.

℞ *Sirrup. capillor. veneris è ſucc. hederæ terreſtris balſamic. Tolutan aa.* ℥j. *ſpecier. diaireos* ʒiij. *gumm.* ✳*ci in aquâ lumbicor. ſolut.* ʒj. *florum* ♁*ris* ʒß. *cum ſ. q. ſirrup. de* 5. *radicibus F. linctus, cap. cochlear unum horâ ſomni cum gut.* 4. *Balſam. Peruv. initio Aprilis, ſumpſit de cerviſiâ pectorali aperitiva bis in die & perfectè convaluit, quod adſtantes omnes tunc temporis pro miro habuero. Anno* 89.

Obſervatio VI.

Johannes Veale Armiger per totam hyemem gravi catarrho correptus fuit, Ann. 90. initio veris ad me accedit, tunc temporis vultus erat pallidus & perfectè *Hippocraticus*, tuſſis continua & ſicca, horis autèm matutinis ſputum craſſum ſanguinolentum expuebat, tantâ cum raucedine correptus erat, vìx ullus vocem illius caperet, appetitus proſtratus erat, ſudoribus nocturnis propemodùm colliquatus, de anguſtiâ & pondere pectoris conqueſtus eſt, & continuis inteſtinorum torminibus, urina lixivialis erat & ſcabies ſicca manus præcipuè fœdavit.

Imprimis decoctum lenitivum cum tincturâ ſacrâ præſcripſi, poſteà uſum pillular. pectoralium, ſirruporum & decocti pectoralis, per 14 dierum ſpatium inſtitui, & deindè pillulas pectorales & ſirrupos, cum cerviſia pectorali per menſis ſpatium ab his ſanitati reſtitutus fuit & jàm pancraticè vivit.

Ob-

Obſervatio VII.

Rogerus Threlſal tunc temporis vico de Groſmore habitans Anno 91. pro me miſit, vultus erat pallidus & macilentus, nec non tabe univerſali macerabat corpus, ſudoribus continuis, & Febre lentâ laborabat, necnon tuſſi continuâ, expuit & ſputum craſſum fœtidúmque; quandóque ſanguinolentum, imprimìs bolum purgantem ex electuario lenitivo præſcripſi, & deindè uſum cervìſiæ pectoralis apetitivæ per menſis ſpatiùm inſtitui, nocte quâlibet horâ ſomni, cepit gut. aliquot balſam Peruv. ſirrup. Balſamico Tolutan. & perfectè convaluit.

Obſervatio VIII.

Filia natu maxima *Gulielmi Towning* de *Weeton* Ann. 91. tempore vernali ad me acceſſit; vultus erat pallidus, oculi concavi, nares acuti, humeri alati & inſigni quidèm extabeſcentiâ totius corporis laboravit, Febris erat continua, ſitis intolerabilis, tuſſis continua, aſperâ arteriâ perpetuò titillans, parùm vel nihil expuens niſi horis matutinis, & tunc ſputum craſſum eructavit, appetitus proſtratus erat, & urina ſedimento copioſo albo ſaturata, ei infuſum de Rhabar. in aquâ lactis alexiteriâ præſcripſi nec non pill. pectorales, electuarium cum cortice Peruviano, ſirrupos pectorales, & cerviſiam pectoralem,& ab his ſanitati reſtituta fuit.

Ob-

Obſervatio IX.

Gulielmus Farington de *Ormskirk*, Pharmacapola, & in arte quidèm iſtâ hujuſce Patriæ decus pleuritide correptus erat, cui gravis ſucceſſit catarrhus nycthemeri ſpatio libram unam vel alteram ſputi pellucidi ſaporis ⊕li ♂tis per tuſſim eructavit, de gravitate & mole pectoris continuò conqueſtus eſt, indiès extabuit corpus & appetitus proſtratus erat nec nòn calculi ſæpiùs cruciante paroxyſmo laboravit, in conſilio conjunctus cùm medico fideli & prudenti Doctore *Grundy*, Phlebotomiam repetendam imperavimus, & catharſes lenes repetendas pro re natâ, & uſum pill. pectoral, Apozematis & mixturæ pectoralis inſtituimus, ab his valetudinem recuperavit, & per totam æſtatem magnâ cum laude artem ſuam exercuit, tempore hyemali recidivam paſſus eſt, rurſus in ſubſidium vocatus methodum ſimilem præſcripſi, & julapia pectoralia ſucco millepedum impregnata, his

autem haud cedente morbo curſum chalybeatum temperatum inſtitui, & quià de mole ventriculi conqueſtus eſt, emeticum ex melle ſcillitico propinandum ſuaſi, à quo copiosè evomuit, & ſaburram ingentem viſcoſi Phlegmatis ejecit, hìnc dolor & moles ventriculi evanuit, & tuſſis parvas inducias dedit, brevi autem tempore redeunte calculi paroxyſmo repullulavit Morbus, hìnc ſuaſi ut Morbi ſyndromen delinearem, eámq; celeberrimo *Gibbonſio* communicarem; his tranſactis vir celeberrimus aquas *Spadaneneſes* propinandas ſuaſit & curſum temperatum Chylybeatum, nec non *Bochetum* ex ſa: ſaparillâ, pulveres quoque cinnabaris antimonii, pill. de ſtyrace, liquores ex cerviſia *Brunſwicenſi* cum antiſcorbuticis diſtillatos inſtituit, his horis medicis deglutitis, ſpes nova ſalutis affulſit, redeunte autem calculi paroxyſmo rurſus Morbus revireſcebat; hìnc æſtate elapſâ *Thermas Bathomenſes* adiit, rediit autem cum arundine lateri hærenti, expuit jam copioſiùs & craſſius, & ſaporis ingrati, hectico calore

calore & Febre inflammatoriâ immunis ſatis ſuccubuit.

Obſervatio X.

Anno 91. *Gulielmus Tate* de *Blackburn* ſiccâ laborabat tuſſi quâ nihil emolitus eſt, *niſi* horis matutinis, urina erat exigua & coloris cerviſiæ *Brunſwicenſis*, lingua ſicca & nigreſcens, ſitis continua, extenuatio univerſalis corporis, partes extremæ ad molem inſignem tumuere aſthmate frequenter correptus erat, & pulmones tantâ mole oppreſſi vix *palmæ adinſtar depreſſæ* reſurgebant, in pectore ſibillus perpetuus aures percutit, cui talis raucedo ſuccedit, vix ſermo perceptibilis, tandèm medico iſto expertiſſimo *Doctore Grundy* mecum in conſilio conjuncto methodum ſequentem inſtituimus; Imprimis per leves catharſes alvum eſſe ſubducendum, deindè fontanellam in brachio celebrandam, & ſequentia præperata.

℞ *Pulveris millepedum pp. ʒiij. ſpecier. diaireos ʒiij. gumm. ✳ci in aquâ lumbricor. ſolut. ʒj. florum Benzoin ʒß. conſerv. cynosbat. ʒiiij. cum ſ. q. ſirrup. Balſamic. F. Elec. bis in die cum ſirrup. & cerviſia pectorali aperitivà ſumendum, his adhibitis modicum ſalutis ſtatum recuperavit, & adhuc muniis ſolitis obitur.*

Obſervatio XI.

Georgius Longworth de *Ecleſton* Anno 90. me in ſubſidium vocavit, vultus erat virido nigreſcens, appetitus proſtratus, tuſſis continua & ſicca niſi horis matutinis quo tempore Phlegma lividum viſcoſum emolitus eſt, his ſucceſſit extenuatio corporis, partes extremæ tumuere, torminibus inteſtinorum inducias vìx ferentibus cruciatus eſt, urina coloris fuit nigreſcentis, & hic reverà ab omnibus

omnibus adſtantibus conclamatus, Morbum Phthiſin ſcorbuticam judicavi, & methodum ſequentem inſtitui, leves catharſes imperavi deindè Electuaria Chalybeata horis Medicis cum cerviſia pectorali aperitiva ſumenda, & perfectè convaluit.

Tractatus Secundus,

Quo agitur de

PHTHISI

IN

PARTICULARI.

DE PHTHISI IN PARTICULARI.

CAP. I.

De Phthiſi ab Hæmoptyſi.

Obſervatio I.

VIR inſigniſſimus *Petrus Bold* de *Bold* Armiger, à celeberrimo nec minùs antiquo *Stemmate* Oriundus, & animi nobilitate inter eos illius ætatis facilè primus

mus Anno 92. ætatis 35. in gravem hæmoptyſin incidit, mecum inſigni Doctore *Grundy* in auxilium vocato, Phlebotomiam repetendam inculcavimus, nec nòn hauſtus ſuccorum hederæ terreſtris plantaginis, becabungæ, & aliorum ejuſmodi proſapiæ julapiis refrigerantibus ſumendos inſtituimus, ab his ſedato fermento Sanguinis, ad vaſa difrupta conſolidanda, vel ſaltem hiantia conſtringenda balſamica reſtringentia præſcripſimus ex *Balſamo* ſcilicet *Tolutano* gumm. *Arabic* & id genus aliis; poſteà ad præcavendam putredinem à Sanguine pulmonibus extravaſato decocta pectoralia balſamica deterſiva, nec nòn linctus, pillulas pectorales & medicamenta talis proſapiæ formis diverſis inſtituimus; his debitò adhibitis ceſſavit hæmoptyſis, & tuſſis, & reverà ſanitati reſtitutus erat; ad recidivam autem præcavendam ingurgitationem acidularum & curſum Chalybeatum temperatum inſtituimus, & evacuationes per *Epicriſin* diebus intermediis intercalandas *At proh dolor!* vir celeberrimus

leberrimus indole animi dulciſſimâ præditus teſſeram hoſpitalem haud confringeret, hìnc liquores ſpirituoſos nimis copioſè ingurgitavit, & brevi poſteà catarrho correptus fuit, tuſſis fuit ſicca & clangoſa horis autem matutinis Phlegma viſcoſum ſubflavum ex glandulis per excreationes, & pulmonibus per tuſſim eructavit indiès emaciavit, appetitus dejectus erat, urina magna ex parte ſuppreſſa, & ſibillus continuus in pectore aures percutit; hìnc pectoralia balſamica deterſiva liquores antiſcorbuticos, mixturas ſucco & infuſione millepedum impræegnatos inſtituimus, his autem haùd ceſſit Morbus verſùs autem hecticum calorem indiès vergebat, ad hunc ſupprimendum corticem Peruvianum medicamentum *Herculeum* judicavimus, illius autèm uſu tunc temporis hâc in regione vìx lanuginem adepto inculcavimus Morbi Syndromen delineandam, & quibuſdam *Collegij Regalis Londinenſium* communicandam, hinc viri celeberrimi Doctores *Ratcliff* & *Gibbons* in ſubſidium vocati

cati ſunt, & doctiſſimus Dr. *Gibbons* methodum ex Cortice, Peruviano, & lacte Aſinino inſtituit; his debitò adhibitis Morbus inducias paſſus eſt, brevi autem repullulavit virus, hinc ſputum craſſius & copioſius, Febris adauctior, diarrhæa immanior, dolor terebrans fauces continuò infeſtavit, tumuere pedes, rubor fixus genas utráſque occupavit, quo tempore omnibus ſibi cognitis lachrymas vi nullâ coercendas effundentibus quaſi in tot *Niobes* converſis fato irreſiſtibli è medio tollitur.

Obſervatio II.

Dominus *Fletcher* de *Cartmell* Mercator vir ingenio peracri & totus negotiis deditus Anni 89. in gravem Hæmoptyſin incidit, nycthemeri ſpatio librarum aliquot purpureæ maſſæ diſpendium paſſus eſt; ne loqui potuit quin ore pleno Sanguinem eructavit, in auxilium vocatus ſtatim Phlebotomiam celebrandam inſtitui ſanguis & eductus fuit tantoperè ſpumoſus haùd adhùc ſimilem vidi.

In-

Ingurgitationem julapiorum refrigerantium, & ſuccorum inſtitui,ſedato fermento ſanguinis decocta pectoralia pro potu communi inſtitui & ad catarrhum ſiſtendum pillulas ſequentes.

℞ *Succi hederæ terreſtris per inſolationem depurat ℔j. florum farfaræ ſiccat.ſummitat.hyſop ſalviæ pulegij aã Mj. ſem. aniſi carui fœniculi dulc. contus aa. ℥ß. diſtillentur in B. M. ad medietatem, deindè F. colatura, quæ diſtilletur ad conſiſtentiam pillular. addendo ſucci glycirhiz ʒß. pulv. radic. enulæ campan. flor. 🜍ris aa ʒiij. flor. Benzoin. ʒj. Balſam. Peruv. ʒß. tincturæ 🜍ris ʒiij. Landani □ariſat ʒij. M.j. F. maſſa formetur in pillulas exiguas & ſumat iij. horâ ſomni & primò manè cerviſiam paritèr pectoralem antiſcorbuticam præſcripſi, cui folia linguæ cervinæ addenda curavi hâc methodo perfectè convaluit per aliquot annos, & per plures annos pro potu communi lac cum*

aquâ commixtum ſolummodò ſumpſit tribus annis elapſis recidivam paſſus eſt, rursùs in auxilium vocatus Phlebotomiâ celebratâ ſequentia præſcripſi.

℞ *Conſervo Roſar. rubrar. cynosbat. aa. ℥iij. pulv. ſantal. omnium aa. ʒß. coral. rubri pp. ʒj. croci ♂tis rubicundiſſimi ʒij. ſal. prunel. ℈iiij. cum ſ. q. ſirrup. è coral. F. Elec. hora ſomni & primò manè ſumend. ad quantitatem nucis myriſtic. ſuperbibendo hauſtum julapij ſequentis.*

℞ *Aq. lactis pectoralis Batean. ℔j. portulac. ſpermatis ranar. aa. ℥iiij. ſirrup. è ſucc. hederæ terreſtris ℥ij. ſal. prunel. ʒj. M. F. julapium, pro potu communi decocta pectoralia inſtitui, & horâ ſomni gut. aliquot Balſam. Peruv. è cochlear. ſirrup. Balſamic Tolutan, quotiès recidivam paſſus eſt hâc methodo uſus eſt, & nullo negotio ſanitatem recuperavit, anno elapſo repul-*

repullulavit virus, quo tempore me in agrum Eboracenſem *accerſito, vir præclarus ad medicamenta veterna quaſi valentiſſima auxilia confugiit tunc temporis autem Phlebotomiâ manu liberali celebratâ fermentum ſanguinis, haud ſedari potuit, hinc cortic. Peruvianum doſi prælargâ exhibendum curavi hoc debito adhibito Morbus inducias paſſus eſt,& de magna conſtrictione pectoris jam conqueſtus eſt, & ſputum craſſum copioſum eructavit hinc pill. pectorales deterſivas julapia pectoralia & ſirrupos præſcripſi & leves catharſes repetendas inſtitui, vires autem & carnes indiès labefactabant, tandem* Kenſington *adiit, quo loco poſt lunarum aliquot circuitas fatis ſuccubuit.*

Obſervatio III.

Richardus Tinkler de *Poulton* hoſpes diu gravi Hæmoptyſi laboraſſet, gravi catarrho magnoperè emaciatus erat, appetitus proſtratus, & reverà unâ voce pronunciarunt omnes ei nulla *veſtigia retrorsùm*, in auxilium vocatus, Phlebotomiam repetendam inculcavi die ſequenti levem potionem exhibendam curavi, & poſteà remeda ſequentia.

℞ *Conſerv. Cynosbat.* ℥iiij. *ſal. ♂tis Balſam. Peruv. aa.* ʒj. *ſpecier. diatrino ſantal. aa.* ʒjß. *cum ſ. q. ſirrup. Balſamic. Tolutan. F. Elec. ex hoc ſumpſit bis iu die cum ſirrupis & decoctis pectoralibus, poſteà per* 14 *dierum ſpatium acidulas Larbricenſes copioſè ingurgitavit, perfectè convaluit, & jam pancraticè valet, methodo ſimill* Henric. Stirrup *Servus* Edwardi Hyde *Armigeri poſt diſpendium librarum aliquot*

aliquot Sanguinis ad integram ſanitatem rediit.

Domina perilluſtris Domin. *Marſden* de *Frekleton* ex menſium ſuppreſſio toties Hæmoptyſes paſſa eſt, poſt potiones lenitivas purgantes per electuaria chalybeata, & infuſiones amaras chalybeatas nullo negotio ad ſanitatem rediit.

PHTHISIS
DE
Vomitu Sanguinis.

Obſervatio I.

INſignis Domina Dom. *Farington* de *Shaw-Halle*, Conſors *Georgij Farington* Armigeri, Anno 91. æſtivo tempore per vomitum tantum Sanguinis diſpendiùm paſſa eſt, vìx fuit inter vivos habenda, algore univerſali correpta fuit, ſudoribus algidis, pulſus & reſpitatio vìx perceptibiles, vox deficit, & ab omnibus conclamata fuit. In ſubſidium vocatus, ſequentia præſcripſi.

℞ *Cortic.*

℞ *Cortic. Peruv.* ℥*j. corall. rubri hæmatit. croc.* ♂*tis reſtringit aa.* ʒ*j. confec. Hyacinth.* ʒ*ij. conſerv. cynosbat.* ℥*iiij. cum ſ. q. ſirrup. Balſamic. Tolutan. F. Electuarium horis medicis julapio ſequenti ſumend.*

℞ *Aq. ſpermatis ranar. Cinamom. hordeat. tenuioris aa.* ℥*iij. boli armen.* ʒ*j. ſirrup. coral.* ℥*iß. F. julapium.*

His quartâ vice doſi debitâ deglutitis rediere, calor, vox, reſpiratio & pulſus, & de dolore terebranti pulſatili ventriculo conqueſta eſt, Dom. *Worthington* de *Wigan* Chirurg. expertus Apoſtema ventriculo pronuntiavit, ei autem ſententiæ mecum Dr. *Grundy* reclamavit, quapropter ut methodo præſcriptâ inſiſteret inculcavimus, diebus aliquot elapſis clyſmata injicienda curavimus, & ingentem maſſam ſanguinis inſtar picis nigreſcentis per ſedes ejecit, remediis ſumptis, & ſemèl repetitis leves catharſes inſtitui-

mus, decocta Balſamica, & cerviſias pectorales, ab his ad ſanitatem rediit, ni quod vicibus quibuſdam de Phlegmate viſcoſoBronchiis pulmonum adhærente conquer.tur, levi antem conatu cum pectoralibus balſamicis deterſivis evaneſcit.

Phthiſis ab Hæmorragia uterinâ.

Obſervatio I.

DOmina *Towning* de *Weeton* uxor *Gulielmi Towning*, per plures menſes hâc laboraſſet, à magno diſpendio ſanguinis frequentes Lypothymias & quandóque paroxyſmos *hyſtericos* patitur ad fermentum ſedandum ſanguinis, Electuarium cum cortic, Peruviano pro baſi præſcripſi, Antidoti autem vires morbo impares fuere. Quaproptèr electuarium ſequens (cujus vires in eodem caſu dominâ

minâ *Sudel* de *Preſton* expertus fueram) ſtatim præſcripſi.

℞ *Corall. rubri pulveriſat ſuccini flavi boli Armen. ſanguinis draconis aa. ʒij. ſem. plantaginis ⊕li ♂tis croci ♂tis reſtringentis aa. ʒj. cum ſ. q. conſervo de cynosbat & ſirrup. de roſis ſiccis F. El. horis medicis julapio ſequent. ſumend.*

℞ *Aq. meliſſæ lactis alexiteriæ cinamom. hordeat. aa. ℥iij. confec. hyacinth. ʒj. ſirrup. myrtini ℥j. M. j. F. julapium.*

His debito ſumptis fluxus ceſſavit ſanguinis, & ipſa gradu lento indiès vires recuperavit vere ſequenti de doloribus continuis verſatilibus conqueſta eſt, flatibus admodùm moleſtis appetitu poſtrato, calore & frigore ſæpiùs in die alternatìm recurrentibus nec non de continuâ ſiti, & reverà perfectè ſtrigoſa fuit, oſſibus ſcilicet nil niſi cute pendulâ adhærente. Hinc ſequentia præſcripſi.

℞ *Pul-*

℞ *Pulverit Ar. compoſ. ʒvj. florum ſal. ✳ci ʒß. animæ ♂tis Vigaui ℥j. conſerv.cynosbat cochleariæ aa. ℥jß. lujulæ ℥ß.cum ſ. q.ſirrup. de cortic. citri F. Elect. horis medicis cum julapio ſequent. ſumend.*

℞ *Aq. lactis pectoralis ℔j. limac. magiſtral. gentian. compoſ. aa. ℥iis. lumbricor. ℥j ſachar.perlat. q.ſ. F. julapium, in dos quâlibet inſtillat. gut. 7. ſpiritus ſal. ✳ci ſuccinati.*

His cum regimine deglutitis & levi catharſi cum cerviſiâ aperitivâ antiſcorbuticâ ſemel ſeptimanâ repetitâ, integrè convaluit & onus jam *Lucinæ* gerit.

Phthiſis

Phthiſis ab Impetigine.

Obſervatio I.

QUantum *Græcorum* & *Arabum* impetigines inter ſe diſcrepant mihi brevitati ſtudenti Morbúmque tantùm deſcripturo *Meridiano* uti loqui amant Mathematicì calculatum) à metâ propoſitâ alienum foret. In ſummo tamen hoc dici poteſt hic Morbus Medicamentis vulgaribus rarò cedit,& priuſquàm pulmones illius veneno conſpurcantur poſt ſàlivationem repetitam Morbum repullulaſſe novi. In hoc Morbo ſymptomata præ cæteris vulgaria ad ſequentia reduci poſſunt. Rubris duris tuberculis vultus aliæque corporis partes defœdantur, his maturitatem adeptis ſquamæ furfuraceæ ab iis decidunt, tuſſi moleſtâ tempore præſertim veſpertino corripitur æger, parùm vel nihil expectorans , niſi copiam

piam ſatis amplam ſputi pellucidi; frigore continuo horis antemeridianis convellitur, huic calor & ſitis ſuccedunt, adeóque inter duo extrema breves tantùm dantur induciæ. Dolores pungentes tantoperè fauces infeſtant vix loqui vel deglutire valet æger. Appetitus totalitèr proſternitur. In hoc Morbo cum ſtatum confirmatum attigit æger, ſputum fit copioſum, craſſum, fœtidum,cærulei, quandóque rufi coloris. In veneno quodam fomes Morbi conſiſtere videtur, quale autem ſit parùm ſcio, conjecturam tamen proponere liceat; veroſimilè mihi videtur inhoc Morbo particulis ſalinis acidis luxuriare ſanguinem, & genus nervoſum, quæ cum particulis Sulphureis maſſâ ſanguinis eliminantur adeóque more ſublimati cujuſdam cuticulæ adhærent, ſicùt in tentamine ſequenti conſpicere fas eſt, ſume aceti acerrimi q. v. ſuper lentum ignem impone organo quodam communi, vas linteo raro cooperies, particulæ Sulphureæ metallicæ unà cum fumis aceſcentibus ſublimabunt, & operculò

formâ

formâ ſiccâ albeſcente adhærent, ſquamis impetiginoſis parùm diſcrepantes. His accedunt rationes ſequentes, iſtis cœlorum plagis hic Morbus præcipuè graſſatur, quibus particulis ſalinis atmoſphæra conſtipatur in ſalſis ſcilicet paludoſis, & ſumma hujus Morbi antidotus carne viperinâ conſiſtit, cujus præcipua virtus acido infringendo conſtat, methodus medendi nititur, catharticis *acidulis*; *viperarum* & millepedum præparationibus, cerviſiis antiſcorbuticis mitiotibus, antivenereis, nec non pectoralibus balſamicis. Hiſtorias plures recitarem, at in hoc caſu nomina affigere forſàn ingratum foret.

Phthiſis à Rheumatiſmo Scorbutico.

Obſervatio I.

INter perſonas provectioris ætatis propè fluvios ſalſos habitantes hic Morbus vernaculus appellari poteſt. E quorum numero Dominus *Aſhton* de *Lea* propè *Preſton* Anno 92. me in auxilium vocavit, tunc temporis præter Atrophiam univerſalem arenulis quoque propemodùm confectus erat, per totum diem cruciatu immunis manſit, toto autem haud citiùs ſe commiſit, quin *Hydra* nova revireſceret; inſomnis per totam noctem frequentèr decubuit, quandoque eo uſquè furoris Morbus advectus eſt, circa mediam noctem, lecto quaſi tauro *Phalaridis* aufugiit, & levaminis causâ per horam unam vel alteram

ram cathedrâ propè ignem ſe appoſuit ; appetitus proſtratus erat, & vix noſocomium Skeleton quoddam magis viſui objiceret. Calore & ſiti immunis fuit, nec ullâ tuſſi afflictus fuit. Imprimis portionem ſequentem præſcripſi,

℞ *Decocti ſenæ Gereonis ℥iij. ſirrup. de ſpinâ cervin. ℥j. diacnicu ℥ß. crem. ♃ri ʒß. aq. lumbricor. ʒij. M. ſ. F. P. cum regimine ſumend.*

℞ *Pulveris Ar. compoſ. ʒvj. florum ſal. ✳ci ʒß. animæ ♂tis Vigan. ʒj. extracti trifolij fibrini ʒij. conſerv. cochleariæ flavedinis aurantior aa. ℥ij. cum ſ. q. ſirrup. è cortic. citri F. Elect. horis medicis julapio ſequenti ſumend.*

℞ *Aq. lactis alexiteriæ ℔j. gentian. compoſ. ℥iij. limac. magiſtral ℥ij. lumbricor. ℥j. ſucc. expreſſ. milleped. No. 500. ſachar. perlat. q. ſ. F. julapium.*

His

His deglutitis cerviſiam antiſcorbuticam apperitivam inſtitui, æſtivo tempore acidulas *Larbricenſes* ingurgitavit, & ſanus evaſit. Vere ſequenti repullulavit virus, methodum ſimilem præſcripſi, altiùs autem veneno tincto ſyſtemate nervoſo, conatus omnis irritus fuit, hinc poſt ſummos cruciatus, pedes, tibiæ, & femora tumuere, quapropter mortem adſtantem pronuntiavi, hinc vir probus; tunc temporis *populari Empirico* oppido *Preſtonienſi* ſuo more medicinam factitanti (columnis ſcilicet oppidanis ſchedulis ſuis obtectis) *panacæis theatri* ſe commiſit. *Medicaſter circumforaneus* etiamſi *Atrophiam* in ſummo gradu adſtantem conſpiceret, nec morbum nec vocis quidèm Etymolygiam cognovit, quin certam ac ſubitaneam medelam promiſit, at brevi tempore fraus *fallentis* detecta fuit, poſt menſem etenim unum vel alterum fatis ſuccubuit.

Ob-

Obſervatio II.

Illuſtriſſima Domina Domina *Fleetwood* de *Penwortham*, cachexiâ Scorbuticâ diù laboraſſet, totam propemodùm antiſcorbuticorum *encyclopædiam* tentaſſet parùm autem levaminis recepit, *Thermas Bathonienſes* adiit conatus autem omnis adhuc irritus erat, tandem ſuaſu viri celeberrimi Doctoris *Baynard* Coll. Regal. *Londinenſ.* Socij tunc temporis herculeo ſucceſſu, & ſummo ingenij cum acumine agro *Lancaſtrienſi* artem Apollineam factitantis) *acidulas Eboracenſes* adiit, has copiosè per menſis ſpatium ingurgitabat,& ſæpius ſeptimanâ balneo iſto frigido *Saint Mungus* charactere inſignito ſe lavabat. Hinc dolores Rheumatici & Calor hecticus penitùs debellati ſunt, & per plures annos valetudini reſtituta fuit, Anno 90. recidivam paſſa eſt rursùs *acidulas* ingurgitavit & Morbus inducias paſſus eſt, vere autem repullulavit virus, & jàm particulis ſalinis ſaturato ſanguine, indiès vires libefactabant, tantâ anorexiâ

correpta fuit, à cibi viſu vomitus in immanes incideret, & frequentèr bilis æruginoſæ copiam immenſam eructaret, remediis quamplurimis incaſsùm tentatis indiès ſitis & calor hecticus eam affligebant, expuit phlegma viſcoſum cinereum, & quandóque æruginoſum, aſthmate poſteà correpta fuit, hinc Sanguinis uncias aliquot à brachio ſumendas ſuaſi, Sanguis eductus craſſâ pelliculâ glutine tenaciore obtectus erat, hinc alcalicis volatilibus, pectoralibus deterſivis, & antiſcorbuticis cujuſcúnque generis incaſſùm tentatis rediit Aſthmatis paroxyſmus, aphonia correpta fuit, & ſupremum clauſit diem; hoc notari poteſt, dominæ celeberrimæ ab *acidulis* & *balneis frigidis* per totum Morbi decurſum ſolummodò quid levaminis acceſſit.

Phthiſis

Phthiſis à Rachitide.

Obſervatio I.

IN hoc Morbo tantoperè vultus albeſcit, quod nive propemodùm candidior infans, adeoque muſculi flacceſcunt veſtimenti adinſtar penduli cutis circumambit corpus, crura & pedes tantoperè vacillant corpori ſuſtentando inepta evadunt, durities planæ & amplæ abdomine frequentèr interſperſæ, quæ idiomate vernaculo *Liver-cake* audiunt, tuſſi corripitur æger, & quandoque diarrhæâ, Febri lentâ, & ſiti continuâ. In *medullâ ſpinali* mihi fomitem Morbi conſiſtere videtur, in hâc quibuſdam illecebris ſpiritus animales irretiti, influxu debito ſpirituum privantur nervi ab eâ ramificantes, hinc nervi & fibrillæ muſculares pabulo diurno orbatæ flacceſcunt, & conſequentèr emaciat

 corpus,

corpus, & incurvantur oſſa; in hâc etenim tenellâ ætate quod membra ſint firma & erecta; neceſſe eſt muſculos membra circumambientes eſſe ſpiritu irriguos, alitèr ex inæquali nutritione neceſſe eſt partes à ſitu naturali declinent, ſimilitèr ad erectionem iſtius floris *Heliotropium* dicti *radij ſolares* requiruntur quod detracto lumine ſolari vultu torvo & pendente terram deſpicit. Propter ſpiritus nimis parce fluentes albeſcit vultus, emaciat corpus, vacillant pedes, aceſcit Sanguis, hinc tuſſis, Febris lenta, & quandoque diarrhæa. Humores viſcoſi intra fibrillas muſculares extravaſati durities prædictas conſtituere videntur. In infantibus methodus medendi conſtat ex limimentis nervinis, medicamentis volatilibus, ſpecificis, inter quæ prima jure *ens veneris* & radix *Oſmundæ regalis* recenſeri debent. In Adultioribus methodus medendi conſtat ex medicamentis calybeatis, decoctis & cerviſiis aperitivis, aquis mineralibus acidulis, *balneis frigidis*, & id genus aliis. Methodo priori infantes virorum illuſtrium

illuſtrium *Ambroſe Pudſay* de *Bolton-Hale* agro *Eboracenſi* Armigeri, & *Johannis Franc* de *Preſton* convaluere. Poſteriori Methodo ab ipſis orci fau-cibus *Edmundus Forde* filius natu maximus *Lanceloti Forde* de *Kendale* ſanitati reſtitutus fuit.

Phthiſis à fluore albo.

IN temperiem ſalinam Sanguine mutato, lentorum colluvie luxuriat purpurea maſſâ, hinc viſcoſâ ſaburrâ ventriculus infarcitur quapropter nec edulia aſſumpta rectè concoquit, nec malè concocta Sanguis aſſimilat, hìnc fit quod magna chyli portio albo fluore præcipitatur, portiones aliæ intra pulmones ſubſidunt hìnc tuſſi corripitur æger, & ſputum ſalſum viſcoſum album copiâ prægrandi eructat. Intumeſcunt frequentèr pedes quod ſymptoma ab eâdem ſalſedine Sanguinis deduci po-

teſt. Lenta Febris gliſcit indiès ex ſalino fermento ſicut mihi videtur orta. Eruptiones miliares per cutim univerſam frequentèr interſperſæ ſunt, & lumbago doloroſa ſummoperè torquet, albeſcit vultus, & caro indiès intabeſcit, quæ ſymptomata per cauſam allatam facilè explicari poſſunt. Methodus medendi conſtat in primis viis detergendis maſſâ Sanguineâ invigorandâ & partibus continuo humorum fluxu tonum amiſſis conſtringentibus, Remedia huc collimantia, ſunt emetica ſcillitica, cathartica aperitiva, chalybeata, & balſamica parum adſtringentia. Ab his ſereniſſimæ quædam Dominæ oppido de *Preſton* & *Kendale* ſanitatem integram recuperare.

Phthiſis

Phthiſis à Chloroſi.

Fœminis quibuſcúnque bene ſe habentibus à naturâ inſit fermentùm quoddam ìnternum à pubertate finitâ ad ſenectutis uſque lanuginem, hujus gratiâ per quemlibet lunæ decurſum ſolennes ſuas evacuationes habent, ex quibus ſuppreſſis pleuritidem, peripneumoniam, rheumatiſmum, & phthiſin haùd ſemèl pullulaſſe notavi. Ab æſtuanti quodam animi deſiderio, & vitiato ventriculi fermento hæ ſæpiſſimè ſuppreſſiones contingunt, qualis autem proſapiæ fermentum ſit menſtruale haud magìs forsàn à priori explicari poteſt, quàm fluxus & refluxus Oceani *Cynthiæ* motum quaſi tot *ſatellites* obſervantes. At ne altum ſilentium profiteamur, liceat conjecturam proponere; Chloroſin grave quoddam animi deſiderium conſequi, amorem

ſcilicet vel mæſtitiam, omnibus in propatulo eſt, nec non appetitum diætæ cujuſlibet obſcenæ, cretæ ſcilicet, calcis, carbonum, & id genus aliorum, Sanguinem in hoc Morbo detractum ſempèr glutinoſum inveni, & ventriculum viſcoſâ ſaburrâ repletum, ex quibus opinari liceat, ex pathemate quodam graviori ſpiritibus nimiùm oppreſſis vel circa quendam appetitum æſtuantem copiâ nimis prægrandi abſumptis penu ſpirituum diurno privatur maſſa Sanguinis, ex quo fit quod particulæ Sanguinis tenaciores tardiùs motæ arctiùs cohærent & viſcoſæ fiunt, ſicut in tentamine ſequenti videre.

℞. *Aq. & glutinis, q. v.* vaſe quodam ſuper ignem impone, dum particulis igneis partes aquoſæ circumagitantur, officiunt quo minùs particulæ tenaces cohærent & liquidæ manent, amoto autem igne ſtatìm viſcoſæ fiunt, pari forsàn modo dum particulæ ſeroſæ & ſegnes maſſâ Sanguinis vi eſpirituum circumagitantur ſerum Sanguinis manet liquidum

&

& lentoribus immune, æſtro autem amoto, ſpiritubus ſcilicet pathemate quodam nimium oppreſſis vel apetitu quodam nimium abſumptis, particulæ ſegnes tardius movent, adeóque ſtrictius cohærent & viſcoſæ fiunt, huic ſententiæ ſuffragatur clariſſimi *Sylvii* autoritas pag. 304. à mærore autem ſolent humores reddi glutinoſi ac viſcoſi maximè in tenui inteſtino & quidem proptèr ſuccum pancreaticum idcircò factum auſteriorem, modus reverà quo ſucci glandulares à quodam pathemate vehementi aceſcunt haud aliter icnographiam admittit quantum ego conjectando valeo quàm liquores fermentiſcibiles ab ictu fulminis aceſcentes. Methodus medendi ſumitur à vomitoriis, catharticis amaris detergentibus, volatilibus, martiatis, & aquis acidulis naturalibus & artificialibus, hiſtorias pene infinitas recitarem at brevitati ſtudens has omitto.

Phthiſis Chyloſa.

Obſervatio.

POST Febres cujuſcûnque generis inter infantes præcipuè hic Morbus contingit, quapropter veroſimilè videtur conflictu Febrili ſpirituum penus ſummoperè abſumitur, hìnc in ſalinam dyſcraſiam degenerat maſſa Sanguinis, & veroſimilè pars ſeroſa Sanguinis per ſalia coagulatur, adeóque lentoribus glandulæ meſenterij infarciuntur, quapropter in inteſtina regurgitat Chylus, & ſi lacteæ totalitèr obſtruuntur emareſcit corpus, intumeſcit abdomen, albeſcunt fœces, & gravi tuſſi laborat patiens, quandóque lacteæ totalitèr haud oppilantur & hinc fœces haud albeſcunt, intumeſcit tamen abdomen, & emaciat corpus propter lacteas quaſdem oppilatas; hoc ſymptoma fre-

frequentèr notavi; Phthiſis hujuſmodi lento procedit gradu, tractu tamen temporis, glandulæ infarctæ meſenterij ſtrumoſæ fiunt, & quandoque glandulæ pulmonares, & in ìſto ſtadio conclamatum eſt. Methodus medendi quæ mihi præ cæteris arridet, & quæ ſpem rarò aut nunquàm abludit, modo ſit in principio vel augmento Morbi ſumitur à catharticis aperitivis inter quæ *Elixir Salutis* cæteris palmam præripit, diebus intermediis pillulas ex *trifolio fibrino gum.* ✳*co* & *animâ* ♂*tis* inſtituo, nec non in adultis *Electuaria Chalybeata*, & *cerviſias pectorales* aperitivas, *ens veneris* & *radix oſmundæ* regalis egregij ſunt uſus, & ubi vermium ſuſpicio *æthiops mineralis*, abdomen ſæpius in die linimentis emollientibus & aperitivis illinendum inculco, & geſtare Sylvij Emplaſtrum carminans opio omiſſo. Hâc methodo, filia natu maxima Domini *Smith* de *Stalming Grange* & fœmina *quædam* propè *Whitle-hill*, habitans ſanitati reſtitutæ fuere. Plures recitarem, ad umbilicum autem jam ducere incumbit.

TENTAMEN
PHILOSOPHICUM
DE
Medicatis Fontibus
IN
Agro LANCASTRIENSI.

Prœmium.

CUM tot & tam variæ ſunt Sententiæ de Fontibus *Angliæ* medicatis conſcriptæ opinari propemodùm fas eſt univerſas hujus inſulæ medicatas undas, *Scaturigini* iſti in *Epiro* conſitæ, quæ nil niſi contrarios effectus producit, haud prorsùs abſimiles eſſe: miſſis itáque virorum tot Illuſtrium controverſiis noſtri inſtituti erit *Phænomena* quolibet in Fonte à nobis diligentèr obſervata repetenda, exque iis ratione & experientiâ ſuffraganti-bus circa Fontes Minerales auguria noſtra in medium proferre. Fontes in hâc Patriâ notatu digni ad claſſes ſequentes revocari poſſint; videlicet, ſunt vel *Nitroſi*, *Natron* antiquorum intel-

intelligo etiamſi reclamat *Liſteri* auctoritas, vel *vitrioli*, *acidi*, *aciduli*, *ſalini*, *ſulphureo ſalini*, *ſulphurei*, & *lapideſcentes*. De *Fontibus* autem *vitriolaceis* primò in animo ſit agendum.

CAP. I.

Fons Vitriolaceus.

IN Agro juxta *Haigh*, Minerâ carbonum idiomate noſtro *Kennel* dictâ inſigni, cui ſimilem haud præbet polus utèrque, ab imis terræ viſceribus ebullit fons ſummoperè vitriolaceus, qui Phœnomena ſequentia præbuit. Granum unum vel alterum *Gallæ abraſæ* in hujus libram injice & nictu propemodùm oculi in atramentum ſcriptorium tranſit, per viginti autem quatuor horas eâdem aquà aeri apertæ expoſitâ, galla cum vitriolo præcipitat, & deindè aquâ ſupernatans virideſcit.

Cum

Cum quovis Alkali commiſce, & ſtatìm inſignis exoritur fermentatio ſal poſteà adiaphorum præcipitat tartaro vitriolato figurâ & ſapore parùm diſſimile.

Lento igne evapora ad ſiccitatem & inſignem præbet copiam vitrioli albi, cum ocrâ & ſulphure commixti præter viride vitriolum, perfectum & concoctum ex illius ocrâ defœcatum, obſervatu nec ſit injucundum circa finem evaporationis, nubes aſcendentes albas ex vitrioli particulis volatilibus conflatas; ad ſiccitatem propemodùm evaporatâ odore teterrimo nares afficit, propter effluvia ſcilicet vitrioli & ſulphuris combinata; tunc temporis ferrum injice & illud ſtatìm cupreâ incruſtat ſuperficie.

Hæc aqua aeri expoſita tingendi cum gallis facultatem haud amittit.

In hanc infunde allam vel cerviſiam, & liquores ſtatìm ſunt intensè turbidi, deindè hypoſtaſin copioſam

albam obſervare in proclivi eſt, guſtu vitriolaceo præditam.

Aqua diſtillata guſtum ⊕-li redolet, & cum gallis atramentoſa fiet, nec aeri expoſitâ tingendi cum gallis facultatem amittit.

Cum ſpiritu vini commiſce fermentat inſignitèr & poſteà ingreſcit.

In venas canis viventis injectâ poſt horrendâ ſymptomata fatis ſuccubuit.

Cum hâc ſalivam commiſce & nictu propemodum oculi in coagulum viſcoſum tranſit cinerei coloris cui ſimile in Phthiſi ſcorbuticâ haud ſemèl notavi,

Intùs ſumpta movet copiosè & blandè per vomitum & ſeceſſum.

In Hæmorrhagiâ quâcunque ſiſtendâ medicamentum arte paratum, quantum ſcio haud adhuc datur huic ſimile. Veniâ jam celeberrimi Dr. *Liſteri*, ex præmiſſis patet Fontes quidam in *Angliâ* vitriolo perfecto fœcundantur.

CAP.

CAP. II.

Quo agitur de Fontibus acidulis in genere.

ACidularum Ætiologiis explicandis *Mœandri* tot incerti ab Autoribus efformantur quâ ſilum rationis ſit trahendum omninò ſit incertum. Inter hos celeberrimus Dr. *Liſter Coryphæus*, hic vitriolum in Fontibus *Angliæ* medicatis inveniri acerrimè negat, ideoque quantum aſſequi valeo, acidularum Phœnomena varia, per *pyriten* in *halitum* ſive *ſpiritum* converſum, & (*ligni adinſtar reſinoſi*) in *aquâ vegetantem*, à cujus *motu vapido tincturas* cum *gallis* reſpuit, explicare ſatagit: at quorſum fluunt rationes *Cnei* & *quid agat videamus* viri etenim tanti veniâ *vitriolum* viride perfectum in quibuſdam fontibus inveniri teſtis oculatus affirmarem,

marem, ut in Fonte juxta *Haigh*, & in acidulis quibuſcunque particulas vitriolaceas cum ſulphure unitas ſcatere auſpicamur.

2$^{do.}$ Si datur *terra mineralis* ocrâ *ſulphure*, & *vitriolo* prægnans, quam in aquâ communi macera,& ſicut temporis varia ſtadia percurrit tincturas præbet, *acidularum naturalium* præcipuis experimentis reſpondentes, *acidulas naturales* ex tali proſapiâ oriri quantum ſcio augurari fas eſt, quod ut clariùs eluceſcat tentamina à nobis facta *acidulis naturalibus* & *artificialibus* in medium proferremns.

Quod *pyrites* in *ſpiritum* totalitèr transformetur, quòd poſteà *plantæ* adinſtar *reſinoſæ* in aquis vegetet, & à motu ejus vapido aquæ tincturas reſpuant, hypotheſis ſit polita quidèm, at illius veritati nulla quantum adhuc ſcio tentamina ſuffragantur; quòd etenim Dr. *Liſterus* urget haud omninò probat, ſcilicet acidulæ in vitris ſtrictè clauſis diu ſervatæ, tingendi cum gallis facultatem amittunt

quòd

quòd motui vapido pyrites tribuit, hoc etenim à minerâ præcipitatâ contingat, quam tunc temporis ſè quoque obſervaſſe confitetur.

Si non à ſpiritu amiſſo acidulæ tincturas quandóque quoque reſpuunt undè eſt quod radiis ſolaribus expoſitæ inſipidæ fiunt, & cum gallis tincturas præbere ceſſant? mihi etenim à ratione abſtrahere videtur quòd *pyrites* motus per radios ſclares flacceſcet, & tamen ſingulo tentanti notum eſt, per radios ſolares *acidulas* inſpidas fieri & cum gallis tincturas reſpuere. His addi poteſt ſingulæ *carbonum* mineræ quas in hâc patriâ mihi obſervare contigit *vitriolo* & *ſulphure* copioſè fœcundantur,& hæ ſemper acidulis luxuriant; ſatiùs ergo mihi videtur *vitriolum*, *ocram*, & *ſulphur*, *acidularum* principia ſtatuminare, quam *pyriten* in aquâ vegetantem hypotheſin quâ baſi innixam me latet.

CAP. III.

Quo agitur de acidulis naturalibus particularibus.

SPatio intermedio inter ripas juxtà *Larbreck* & fluvium amænum ab infractu riparum incurvo *Wire* dictum, ut quidam volunt, pullulat Fons acidulus qui Phœnomena ſequentia præbet.

Ex *Macrâ* ebullit, rapido torrenti currit, interque currendum ocram copioſam deponit.

Sirio flagrante horis matutinis odorem ſummè ſulphureum emittit, & in ejus ſuperficiem pelliculam habet innatantem colore caudæ pavonis æmulam, guſtu vitriolaceo præditam.

Fontibus

Fontibus præ cæteris frigeſcit, injecti piſces cujuſcúnque generis ſtatìm moriuntur, guſtum vitriolaceum habet, & cum gallis dilutam dat rubedinem inſtàr tincturæ carnium per ſpatium diei vaſe aperto aeri expoſitâ, cum gallis tincturam reſpuit.

Aqua diſtillata fit inſipida & cum gallis tincturas præbere ceſſat. Poſt diſtillationem in fundo remanet materia ſalina cinerea, quæ per repetitas filtrationes ſuo ſale diveſtita fit inſipida, ſalè poſteà frequentèr in aquâ ſoluto, & lento calore illius ſolutione ad pelliculam evaporatâ in fundo remanet ſal vulgare ſicut à figurâ & guſtu conjectare fas eſt, guſtu etenim muriatico inſignitur, & in formâ cubicali cryſtallizat.

In vitris ſtrictè clauſis diu ſervata bullas quotidiè catervatìm emittit viſu haud injucundo in auram migrantes, has poſteà emittere ceſſat, præcipitat materia flaveſcens, quâ præcipitatione finitâ aqua fit inſipida & cum gallis tincturas præbere ceſ-

 ſat.

ſat. Ex præmiſſis patet, ex minerâ præcipitatâ, & haud à vapido pyrites motu, ut Dr. *Liſterus* voluit acidulæ tingendi cum gallis facultatem quandoque amittunt.

In ùs ſumpta appetitum voracem creat, urinam potentèr movet obſtructiones reſerat, ſcorbuticis, calculoſis, morbiſque talis proſapiæ apprimè convenit. Hâc ſolâ Hæmoptyſin Scorbuticam remediis aliis haud infimi ſubſellii incaſſum tentatis ſanatam vidi.

Fons Lathamenſis.

VIvarium propè *Lathamenſe* (quo *fama* nihil *antiquius* habet) Fons in planitiè conſpicuus guſtu vitriolaceo præditus, nobili ſepto circomſtipatus torrenti benigno viam prætorium incidit.

Hic

Hic propter conſortium Nobiliſſimi Domini *Gulielmi* Comitis de *Derby*, nec non eximias virtutes ejus quas uberrimas longè latéque fœnerat marmoratam laudem ſibi merito conciliavit.

Ab indigenis fertur ab hujus imò (etiamſi procul è mari & fluminibus diſtat)conchas marinas quondàm cervatìm pullulaſſe. Harum quaſdem vidi & cochleas referunt, ni quòd earum externæ ſuperficies lineis ſtriatis haud circumvallantur.

Hujus anatomiam Doctor *Burlace* de Civitate *Ceſtrienſi* ſeculo priori poſteritati reliquit, eámque *liquidambra* quadam & *Martis* minerâ imprægnatam aſſeruit, at quo jure me latet, Phœnomena autem ſequentia facilè ſe produnt.

Cum gallis inſtar *acidularum Knasborough* atramentoſa fiet, in hanc paritèr ſpiritu vini tenuiori inſtillato idem Phœnomenon obſervari poteſt, quod

quod in nullâ prætei hanc acidulâ me notaſſe memini.

Aqua diſtillata inſipida fit & cum gallis tincturas præbere ceſſat diſtillatione finitâ in fundo organi remanet materia guſtu, & colore cum priori quadrans, & ſal ejuſmodi cryſtallos exhibet.

Per viginti quatuor horas aeri expoſitâ pelliculam iridis adinſtar diſcolorem gerit guſtu vitriolaceâ præditam, eâ igni admotâ flammam haud concipit.

Horis matutinis æſtivis odorem ſummè ſulphureum emittit.

In hanc lixivio forti inſtillato viginti quatuor horis ad fundum ſubſidet, quod forsàn in alio fonte *agro Eboracenſi*, dedit Dr. *Liſtero* cogitandi anſam id fuiſſe *pyritem*, cum reverà ſolum ſit lixivium cum vitriolo præcipitatum.

Hæc

Hæc aeri aperto expoſita cum gallis tingendi facultatem amittit.

Intùs ſumpta quandóque vomit, alios purgat propter ſalium aculeos inteſtina vellicantes, at vulgaritèr per diureſin illius vires exercet. His nimis copioſiùs aſſumptis, quibuſdam ſtuporem membris in extremis notavi, ea poſteà tumoribus affici, & ſenſu propemodùm indigentia, utcúnque corpore debitò præparato, iíſque cum regimine aſſumptis uſus ſunt eximii in Morbis quamplurimis, atrophiâ ſcilicet Scorbuticâ, Chloroſi, calculo, infarcto meſenterio, & id genus aliis, his Morbis hiſtorias recenſere hic loci à metâ propoſitâ alienum foret, manum itáque de tabulâ.

In agro prope *Wigan* pullulat. acidulus, qui cum gallis præ cæteris rubedinem ſaturatam præbet.

Dum gallis tincturam præbet præcipitatio fit lineis perpendicularibus quæ

cæteris

cæteris lineis Horizonti parallellis perficitur.

Minera carbonum fœcundiſſima huic ſubſternitur à quâ vix 4 ulnarum intercapedine ſit diſſita.

Ex minerâ ferri ebullit.

Diſtillatione prioribus quadrat.

Aeri expoſita tingendi cum gallis facultatem amittit.

Intùs ſumpta appetitum creat & inſigne ſit diureticum, & quantum conjectando valeo præ celeberrimo fonte in vico *Harrigate agro Eboraenſi* minerâ longè ſauratior. Utrùm vim quandam deleteriam à minerâ carbonum habet nullo mihi tentamine patet.

Viâ prætoriâ ad oppidum ducente *Chorley* Fons in conſpectum venit antiquæ laudis rapido qui torrenti currit.

Cum gallis tincturam præbet ab acidulis *Knaſeborough* nullo modo deſterminandam cenſeo.

Diſtillatione prioribus quadrat.

Aeri expoſita fit inſipida & cum gallis tincturam præbere ceſſit.

Minerâ præcipitante præcipitatio fit lineis quoquomodo perpendicularibus at non tam inſignitèr ſicut Fonte propè *Wigan*.

Haud procul à minerâ carbonnm diſtat, propter cujus viciniam primo forsàn deſuevit.

Medicinâ cum reliquis communes vires habet, & ſi fides analectis oppidanis ſit adhibenda notæ haud vulgaris.

Vico de *Burnley* juxta rivulum villam iſtam præterlabentem Fons alter acidulus materiam Philoſophandi præbet.

Cum

Cum gallis rubicundi ſaturati fit coloris momento temporis quæ mixtura per 24 horas aeri expoſitâ præcipitatio fit inſignis, & aqua ſupernatans inſtar aquarum Spadanenſium violacei fit coloris.

Aeri expoſita fit inſipida & tingendi cum gallis facultatem amittit.

Cum ſirrup. violaceo intenſe virideſcit quâ mixturâ per 48 horas aeri expoſitâ rursùs fit pellucida, materiâ cinereâ guſtus vitriolacei ad fundum præcipitante, quam in aquâ communi ſolve & cum gallis citrini fit coloris, hypoſtaſin tantùm exiguam deponentem propter exiguam ſcilicet, vitrioli proportionem, ſicut tentamina ſequentia in acidulis artificialibus facta proculdubio mihi poſuere.

Aqua diſtillata fit inſipida nec cum gallis atramentoſa fiet.

Materia in fundo poſt diſtillationem remanens fit flaveſcens guſtus ſalini

ſalini & vitriolacei, hanc rurſus in aquâ communi ſolve & cum gallis coloris fit citrini hypoſtaſin vix ullam deponentem propter minorem adhuc vitrioli proportionem ſicùt cocut cogitare fas eſt.

Hæc aqua per 24 horas aeri expoſita pelliculam gerit craſſam guſtus vitriolacei colore caudæ pavonis æmulam, quâ flammæ admotâ ignem haud concipit; hanc cum bile commiſce & cinerei fit coloris.

Materia flaveſcens poſt diſtillationem relicta; ſe habet ad partes aquæ ſicut 1 ad 2640, ab hâc cum acidis commixtâ nullam ego fermentationem obſervarem.

Horis matutinis odorem ſumme Sulphureum emittit, æſtivo tempore.

Intùs ſumpta movet potentèr urinam, nec non quandóque per ſeceſſum, propter ſalium aculeos inteſtinorum

teſtinorum fibras vellicantes. Cum pluribus aliis hæc regio conſtipatur acidulis, at omne genus acidularum minutias recenſendo ultra metam propoſitam hæ chartulæ turgerent quapropter vela contrahere jam incumbit, aliæ acidulæ propè *Middleton*, *Bolton*, *Hilton*, *Lancaſter*, *Inskip Brining* haberi poſſunt.

CAP.

CAP. III.

Quo agitur de Acidulis Artificialibus.

PArochiâ de *Brindel* propè rivulum amænum ab indigenis *Darwen* charaćtere inſignitum inter hæreditates *Luculentas* nobiliſſimi Domini *Gulielmi* Comitis *Devoniæ* ſtat petra mineralis, quæ præbet Phœnomena ſequentitia.

Imprimis, Guſtu Vitriolaceo linguam acerrimè percutit.

Secundo, Venulas interſperſas albo vitriolo cryſtallino fœcundas habet.

Tertio, Igni lento vel ſoli expoſita eâ efflореſcit album vitriolum à veteribus trichtites appellatum.

Quarto, Mineram in vas candens injice & fumos emittit cæruleos odore ſummè Sulphureos.

Quinto, Aquâ communi macera per bihorium & cum gallis tincturam dat dilutè rubicundam, guſtu & colore inſtar *Larbreck acidularum.* Hæc tinctura aeri expoſita cum gallis tingendi facultatem amittit, & ſuperficiem habet pelliculâ tenui oleoſâ obductam quâ flammæ admotâ ignem haud concipit.

Sexto, Hanc petram per viginti 4 horas aquâ communi macera, & cum gallis tincturam præbet inſtar acidularum *Knaſeborough* & *Latham.*

Septimo, Per tres dies in aquâ communi macera, & cum gallis dat tincturam intenſe cæruleam colore *Romani vitrioli* æmulum.

Octavo,

Octavo, Per ſeptimanam aquâ communi macera, & cum gallis tincturam dat nigram inſtar Fontis vitriolacei propé *Haigh*, hæc tinctura aeri expoſita tingendi cum gallis facultatem haud amittit.

Nono, In prædictam mineram aquâ communi maceratam per tres dies, vice ſecundâ aquam recentem ſuperfunde, & colorem dat cum gallis cæruleum quin non tam intenſum, nec exiguo tam tractu temporis ac in primâ maceratione, & aqua ſupernatans coloris fit cærulei præcipitatione completâ.

Decimo, In eandem mineram vice tertiâ aquam recentem ſuperfunde, & macera per 24 horas tantùm, & cum gallis coloris fit dilutè rubicundi inſtar acidularum *Larbreck* hæc quoque tinctura aeri expoſita pelliculam gerit oleoſam.

Undecimo, Hæc tinctura aeri expoſita per 48 horas maximâ ex parte inſtar coaguli craſſi aparuit, carnei coloris, cum exiguo circulo aquæ pellucidæ ſupernatantis.

Hâc tincturâ aeri expoſitâ per tres dies & noctes continuos altiùs hypoſtaſis ſubſidet, & aqua ſupernatans fit pallidi coloris citrini.

Duodecimo, Eandem mineram per 48 horas aquâ communi macera, & tardiùs quâm in priori maceratione dat cum gallis tincturam, hæc autem tinctura ſicut in primâ & ſecundâ maceratione coloris fuit violacei, at dilutioris, & aqua ſupernatans ejuſdem coloris. Hypoſtaſis autem in hâc minor quàm in priori.

Eandem mineram vice quartâ aquam recentem ſuperfunde per 24 horas macera, & cum gallis tincturam ſubflavam præbet, ab eâ nullo modo diſterminandam cenſeo, quam materia cinerea vitriolacea per firrupum

pum violaceum in Fonte juxta *Burnley* præcipitata in propatulo fecit, propter minorem ſcilicet vitrioli & ſulphuris proportionem intra poros aquæ nidulantem, & in hâc ſicut in illâ Hypoſtaſis parva aut nulla fuit.

Eandem mineram 48 horas aquà communi macera & cum gallis coloris fit dilute rubicundi, ſicut in primâ maceratione per bihorium tantum factâ, & in tertiâ maceratione per 24, coloris autem dilutioris.

Ex præmiſſis patet ſicut proportionibus variis vitriolum & ſulphur in aquis miſcentur, colores varii cum gallis pullulant, quâproptèr *Guirio* nullo modo aſſentiri poſſum, ſtatuminanti quod acidulæ quædam cum gallis ſunt rubicundæ aliæ violaceæ, aliæ purpuraſcentes ex variis ferri & aluminis ſolutionibus oriri, cum ex præmiſſis *autopſiâ adſtipulante* patet, ſicut terra prædicta mineralis, plus vel minus vitriolo & ſulphure fœcundatur tincturas præbet acidulis variis naturalibus colore reſpondentes.

Sicut ergo in liquorum porulis particulæ ſulphureæ, & ſalinæ variè coacervantur diverſimmodè radii ſolares refringuntur, & exindè colores varii emergunt, ſicut opinari fas eſt.

His poſitis, videlicet, quod ſicut longiùs vel breviùs hæc petra in aquâ maceratur, tincturas præbet, guſtu & colore naturalibus acidulis variis, & vitriolaceis reſpondentes.

Secundo, Quod hæc petra vitriolo & ſulphure imprægnatur, quæ ſententia autopſiâ nititur.

Tertio, Quod acidulæ naturales guſtum vitriolaceum habent, & odorem horis matutinis æſtivis ſumme ſulphureum.

Quarto, Quod tinctura petroſa àeri expoſita inſtar acidularum naturalium pelliculâ oleoſâ ſuperficiem obductam habet, quæ tamen inſtar earum pellicularum nec ignem concipit.

Quinto,

Quinto, Quod acidulæ quædam naturales cum ſirruppo violaceo materiam deponunt ciueream guſtus vitriolacei, quæ rursùs in aquâ communi ſolutâ dat cum gallis tincturam dilutè citrinam, proptèr exiguam ſcilicet vitrioli proportionem, ſicut tentamina priora manifeſtare.

Sexto, Quod materia flaveſcens in acidulis juxta *Burnley* poſt diſtillationem relicta, ſit ſaporis vitriolacei, & in aquâ communi ſoluta paritèr cum gallis citrinum colorem præbet, ſine ullâ tamen hypoſtaſi notabili propter vitrioli tantùm portinaculam quid impedit quo minùs cogitare liceat *acidulas naturales vitriolo* & *ſulphure* impræg-nandas? & præcipuas illarum virtutes iis primariò deberi? quapropter ad ſolutiones mineræ ferri in aquâ communi nullo modo concipiendas, nec ad *pyriten* in aquâ vegetantem confugere neceſſe eſt. His addi poſſit *Varenij* autoritas *pag.* 194. ubique fere, ubi tales acidulæ prorumpunt,

rumpunt, reperiuntur fodinæ, vitrioli, ſalis, & aluminis

Objici jam poteſt,

Si *Acidulæ vitriolo* imprægnantur obſtruant potius quam aperient.

Secundo, Non in temperiem dulcem reducant ſed in dyſcraſiam acidam maſſam ſanguineam præcipitarent.

Tertio, Vitriolum haud evaporabit, acidulæ tamen radiis ſolaribus expoſitæ vel diſtillatæ inſipidæ fiunt, proptèr *vitriolum* ſcilicet evaporatum.

Ad primum:

Acidulæ non gratiâ vitrioli quà talis, ſed earum *Sulphuris* ope partes obſtructas reſerant, veriſimilè mihi videtur, particulas vitriolaceas magnâ ex parte per bilem in inteſtinis figi, hoc etenìm fæces alvinæ ab acidulis aſſumptis nigredine tinctæ videntur indicare.

Ad

Ad ſecundum:

Vitriolum ex ſe in temperiem acidam maſſam ſanguineam præcipitaret, cum ſulphure tamen intime unito alcalicæ ſit naturæ, ſicut præparatione ſalis martis obſervare liceat. Eodem quoque modo acidum nitri corroſivum cum ſulphure vini commixtum alcalicæ fit naturæ quod ſpiritu nitri dulci patet: his adde poteſt, cum ſirrup. violaceo virideſcunt quod naturam alcalicam indicat.

Ad tertium:

Vitriolum quà tale non evaporabit, ope autem ſulphuris cum illo uniti fugam capeſſit quod avolare ſatis eſt aptum. Pari modo ſal marinum cum mercurio ſublimatum efformat.

Jam quantum de *acidulis* agro *Lancaſtrienſi* ſcio fidelitèr habes & quamvìs earum intimas eſſentias (has etiamſi ſæpiùs volutantem tacitis cogitationibus) me penitùs explicaſſe haud profiterer, in quibuſdam tamen voluiſſe ſat eſt, & forsàn quid

quid notatu dignum ex accidenti contigit, pictor ut iſte, qui poſtquam equum ad amuſſin uſque delineaſſet, maléque ſpumam illius pinxiſſet, iracundiâ motus in eum penecillum conjecit, adeóque fortè fortunæ eam anaglypticè adumbravit, quam arduo conatu fruſtrà priùs tentaſſet.

De Fontibus Salinis.

QUid ſibi vult celeberrimus Dr. *Liſter* dum Fontes Salinos omnes averruncat cum gallis atramentoſos fieri ingenuè fateor haud capio, audactèr etenim affirmarem, ne Fontem inveniri, qui *vitrioli* guſtum haud manifeſtò redolet, vel ubi haud anſa (ſuſpicandi datur acidulam quandam cum Fonte Salino miſceri) *modo vulgari* cum gallis atramentoſum eſſe. Etiamſi haud inficias eo inter Fontes Salinos *Nòthwicenſes* duos reperiri qui

qui cum gallis ſunt turbidi coloris, in eodem autem oppido, Fontes plerique *eodem ſale* imprægnati, & ejuſdem *ſalis* pari quoque *quantitate* cum gallis nullam tincturam præbent, quapropter hi Fontes non quà ſalini cum gallis dant tincturas, eatenùs autem quod acidulæ quædam dilutè his miſcentur quas ibi terram rubigine inficientes innumeras vidi.

Parochiâ de *Cartmel* loco dicto *Rougham*, arenas propè maritimas propter *viatorum* phalanges inſignes, ab imo montis petroſi pullulat Fons guſtu *Salinus*.

Evaporatione lentâ ſquammulas dat rubicundas aquæ ſuperficiem innatantes guſtu lixiviali præditas, & cum quovis acido inſignitèr fermentantes, quale Phœnomenon in *Academiâ* celeberrimâ *Oxonienſi* evaporatione aquæ *Nitriæ* in *Ægypto* huc diductæ mihi prius obſervare contigit.

Eva-

Evaporatione primâ odorem ſumme lixivialem emittit, tunc temporis ſpiritum *cornu cervini* inſtilla & ſtatìm præcipitationem inſignem percipies indicio manifeſto *acidi* cujuſdam eo hoſpitantis, *Alcali* etenim quale ſit ſpiritus *cornu cervi* ab *acido* ſolo præcipitatur.

Eodem tempore in parilem quantitatem ejuſdem aquæ ſpiritum *Vitrioli* inſtilla & *Sulphur* redolet, & præcipitat odore fœtido, *Sulphuris* indicio, ſolutione etenìm *aquâ Calcariâ* factâ ab *acido* quodam inſtillato odorem & præcipitationem iſtiuſmodi obſervari in proclivi eſt.

Cum gallis atramentoſus haud ſit.

Aquâ totalitèr abſumptâ in fundo remanet materia cinerea ſummoperè ſalina, affunde aquam communem quinquiès, totalitèr evapora, totiès filtra, & ſal marinum habet ſicut à figurâ cubicali conjectare fas eſt, materia remanens poſteà ſit inſipida nec cum acido fermentat ex prædictis inferre liceat hunc Fontem *Sulphure,*

phure, *Natron*, *Sale marino*, & *Acidis* impręgnandum, & proculdubiò eodem rite adminiſtrato uſus eſſe poteſt celeberrimi.

Intùs ſumptus alvum & urinam potentèr movet, præ quibuſcunque *ſpecificis* mihi adhuc notis *vermes* enecat & educit.

Infarctu meſenterij uſus ſit eximij modò Febris vel Phthiſis abſit nec non in quovis affectu chronico ad primas vias detergendas inſerviret.

Laudabilem creat appetitum.

Impetigine ſpecificum haberi poteſt.

Si fides analectis incolarum adhibenda ſit ab his fœminæ quædam faciliùs concipiunt.

Fons Sulphureo-Salinus.

PRædio quodam villâ de *Maudſley*, naturalem quandam officinam (fontem ſcilicet *Sulphure* & *Sale* gravidum) provida natura poſuit.

Fons cæruleum colorem refringit nec non limus circa illius margines.

Aquis pluvialibus Fons auctus aqua *Sulphure* & *Sale* prægnans ope vitri ad fundum demerſi tantùm ſit habenda.

Circa quatuor ulnas à terræ ſuperficie aqua educta odorem emittit æquè fœtidum ac ea *Ericeto* de *Harrigate* agro *Eboracenſi* per *Angliam* univerſam inſignes.

Argentum injectum ſtatìm cupreâ incruſtat ſuperficie.

Eva-

Evaporatione ſuggerit affatìm Salis Marini, quapropter ſi ex copiâ rerum conſilium ſi trahendum, proculdubiò Morbis iſtis proſpiceret quibus Fontes *Sulphurei Eboracenſes* tantoperè celebrantur, fruſtrà itaque *Corinthum* adire ij ſe torquent cum hic copiosè ſua labra proluant, nec copiam aliam quærere jam neceſſe eſt cum hic manat *benigno Cornu.*

Hujus Libræ duæ continent *Salis* unciam ſemiſſem.

Propè *Cliderhow* hujus farinæ Fons alter habetur Salis autem tantâ copiâ haud impregnatus hujuſmodi Fontes vermibus ſunt inſignes & Morbis ab abſtructionibus ortis, à quibuſdam Sal ab his paratum vermibus enecandis ad Cœlum uſque evehitur at quo jure Sali communi præfertur haud capio, in balneis & doloribus ſcorbuticis ore pleno merito ſit laudandus.

Fons

Fons Sulphureus.

INter diverſas hujuſce *Comitatus* Medicatas undas halitus quidam *Sulphureus* proximum ſibi locum vendicat.

Puteolo quodam villâ de *Aucliff* *Phoſphorus* aquaticus in conſpectum venit, aquâ ad medietatem circiter demptâ, ſuſurrus quidam aures percutit, terræ ſibilanti admotâ flammâ halitus eâ emanans ſtatìm ignem concipit, quandóque in aquæ ſuperficiem ſe diffundens cujus ope (haud injucundè) carnes elixandas conſpicere in proclivi eſt.

Terra quâ hic halitus erumpit coloris ſit cinerei (ulnarum tantùm aliquot intercapedine à fœcundâ minerâ carbonnm diſſita, dulcedine reſtrin-
gente

gente inſtar illius Vitrioli Martis copiosè ditatur. Quæ Phœnomena mihi innuere videntur, hunc halitum ex particulis Sulphureis & Vitriolaceis conflari, particulæ Sulphureæ magnâ ex parte avolant; Vitriolaceæ autem particulæ cum quibuſdam Sulphureis per limoſam terram illaqueantur, & indè quidem eſt ni fallor quòd hæc terra hâc dulcedine reſtringente fœcundatur, ex præmiſſis conjicere fas eſt differentiam inter iſtos halitus à foſſoribus *burning* & *choaking Damps* charǳteribus inſignitos hinc tantùm oriri, in halitu flagrante *Sulphur* vitriolo præpollet in ſuffocante autem *Vitriolum Sulphuri.*

Hæc ſunt præcipua circa hunc Fontem notabilia plura itaque adjicere ſuperſedeo.

Fontes vero Natron Antiquorum imprægnati.

DE geneſi & naturâ Salis Alcali litem in prolixam expatiari tam ingratum forsàn quam â ſcopo foret quapropter in genere ſufficiet aſſerere dantur alcalia naturalia quæ non igni ut *Helmontius* voluit, quin *Atmoſphæræ* circumambienti magnâ ex parte natalitia ſua primæva debent; Quo hujuſce Propoſitionis veritas in propatulo fiet tentamina ſequentia proponam.

Imprimis, Circa iſtam anni tempeſtatem quâ fluvius *Niloticus* diluvium ſit paſſurus, *Natron* ab *Ægypto* in hoc regnum diductum aeri expoſitum inſignitèr fermentat mole & pondere abundantèr & adauget, eodem quoque tempore aqua *Nilotica* fit

fit turbida, & putei Nitrarij *Natron* ſaturari incipiunt, ceſſátque peſtis cæde propemodùm priùs univerſali furens.

His adſtipulatur *Guirij* autoritas imò in *Ægypto* conſtat, quo tempore ros eſt caſurus hujus regionis terram arcâ licet incluſam iutumeſcere & ponderoſiorem fieri.

His addi poteſt parietibus quibuſdam effloreſcit *Sal candidum* guſtu lixiviali præditum, quod cum quovis acido inſignitèr fermentat, *halonitrum* jure appellari debet at quantum ſcio ejuſdem proſapiæ cum vero *Natron* antiquorum.

His ſingulatìm ritè perpenſis cuinam aſſignari poſſunt quin alcali ab *Atmoſphærâ* deciduo? quod hoc modo quantum conjectando valeo formatur. Particulæ ſcilicet Salinæ fixæ terrâ quâ *Natron* invenitur nidulantes vi elaſticâ Nitri aere luxuriantis repagulis ſuis ſolutæ in Sal hujuſmodi tranſeunt, adeóque parietibus

quibuſdam hanc efflореſcentiam efformant.

Fontes duo propè *Burnley* & *Coln* guſtu panè lixiviali præditi ſunt, proptèr autem *Natron* proportionem exiguam cum acido non fermentant, ad pelliculam tamen griſeam aqua evaporata cum acido fermentat.

Aquâ totalitèr abſumptâ in fundo remanet materia rubra ei tenacitèr adhærens, nec non eadem materia vitri parietibus locis quibuſdam *Retortæ* verſus orificium lineis perpendicularibus ſe expandens apparuit; tale Phœnomenon in evaporatione aquæ à *Latron* huc tranſlatæ me prius obſervare memini.

Hanc materiam guſtu & colore à *Natron Attiquorum* nullo modo diſterminandam cenſeo, æquè paritèr ac iſtud cum quovis acido permiſta fermentat.

Cum

Cum Sale Tartari permiſce & odor æquè fœtidus ac penetrans obſervari poteſt, ac à miſturis *Natron Ægyptiaci* & Salis 🜿ri, odorem cujuſmodi miſtura nullorum Salium actu alcalium his exceptis præbet.

Hanc in aquâ communi ſolve & filtro adhæret terra ruſa limoſa quam in ſolutione & filtratione *Natron* in *Academiâ* celeberrime *Oxonienſi* priùs quoque notavi. A præmiſſis ſat patet quod dantur Alcalia naturalia,& cum Sal in hisFontibus conſpicuum in omni cum *Natron* quadrat mihi veriſimilè videtur id à tali proſapià oriri, huic etiamſi ſententiæ reclamat Dr. *Liſteri* authoritas paginâ 98. de Fontibus *Angliæ* medicatis.

Sal in his Fontibus aeri expoſitum currit per deliquium.

Cum Sale Petræ haud fulminat, in aquâ ſolutum & ad pelliculam evaporatum ad figuram cryſtalli mineralis haud accedit, ſed remanet ut *Alcali* fixum ad nullam quidem figuram ſpecificantem reducendum.

Cum hâc aquâ pulverem gallæ miſce & ſtatìm præcipitationem lineis albis perpendicularibus percipies, quæ renovari poteſt quotiès gallam recentem injiceres, aqua poſteà fit citrini coloris & pelliculâ oleoſâ obducitur.

Cum Sirrup. Violaceo miſce & ſtatìm virideſcit.

Materia in fundo poſt diſtillationem remanens ſe habet ad partes aquæ ſicut 1 ad 2640.

Miſtura cum gallis per ſeptimanam aeri expoſita rursùs fit pellucida, & præcipitatio albeſcens obſervari poteſt.

Intus

Intus ſumptæ appetitum laudabilem creant, movent blandè per urinam & ſeceſſum, calculoſis apprimè proſpiciunt.

In Morbis omnibus proculdubiò ab acido & obſtructionibus ortis eſſe poſſint uſus celeberrimi.

Per *Angliam* univerſam haud ſcio inveniri ſimiles, & quantum conjectare poſſum intùs ſumptæ æqualem laudem ac frigidæ *Burbonenſes* ſibi meritò vendicarent.

Fontes Lapidiſcentes.

HAlitus quidam Acidus ab *Alumine* vel *Vitriolo* aſcendens lapidem calcarium pertranſiens lapidis calcarij particulas abradit, his cum torrenti quodam in minimis permiſtis Fontes lapidiſcentes conſtituere videntur. Hæc Hypotheſis argumentis ſequentibus nititur.

Imprimis, Fons iſte lapideſcens celeberrimus agro *Eboracenſi* qui idiomate iſtius agri *Dropping-well* audit quòd petreſcat ab halitu quodam acido procedere videtur. Montis etenim cacumine Fons ebullit in quem muſco vel ligno cujuſcunque generis injecto haud incruſtantur. A petræ margine ulnas vix quinque diſtat

cum

quam eâ attingente centenis propemodùm rivulis ſe divaricat, & inter currendum plantas margine petræ innaſcentes petreſcit, nec non ligna vel muſcum in quæ ſuper terram incidit. A margine petræ ſuccus lacteſcens exprimi poteſt guſtu pene ſtyptico præditus & aqua in terram à petrâ decidua eodem guſtu fœcundatur.

Secundo, Margine ejuſdem petræ (quam hæc nec ulla alia aqua attingit) arborum radices lapideſcunt. Ab halitu ergo quodam acido lapidem calcarium abradente & in minimis ſolvente vis illius petreſcens procedere videtur, his addi poſſunt.

Oppidum propè *Bury* agro *Lancaſtrienſi* Fontes duo petreſcentes pullulant, & quamplurimi Fontium circa iſtud oppidum guſtu acido æquè ac aquæ *Spadanenſes* fœcundantur, ab his lac coagulatur.

Super Ericetum de *Andles Ark* Fons alter petreſcens haberi poteſt propè *Chorley* univerſa quæ regio a-*cidulis* luxuriat.

Intus ſumpti uſus habentur eximij dyſenteriis & lienteriis curandis.

Evaporati præbent immenſam copiam lapidis calcarii.

De Fontibus Acidis.

FOntes plurimi oppidum juxta *Bury* habent guſtum perfectè acidum, Lac facile coagulant.

Cum gallis dant tincturam inſtar ſolutionis aluminis.

Quod aceſcunt ab acido quodam halitu Vitriolo vel Alumine emanans procedere videtur.

Rebus quibuſdam culinariis veriſimilè aquæ communi ſunt anteponendi, perhibetur etenim *Nicanâ* Provinciâ *Sicilæ* Fontes quoſdam eo gradu aceſcere iis aceti loco utuntur incolæ Var. pag. 195.

Appendix.

De Balneis Frigidis.

UTrùm hujuſmodi *Fontes* minerâ quadam impragnantur à quâ eorum frigiditatem derivant, haud certò ſcio, hoc tamen dici poteſt, hi particulis quibuſdam *frigorificis Fontibus* præ aliis ſaturantur, gradu etenim frigiditatis intenſiori Fontes quàm reliqui frigeſcunt, quali modo hæ *particulæ* figurantur, *motum* & qualem obtinent ab immortali *Boyleo mehcanice* explicatur; ad quem itáque refero. Inter *Indos* ad

hunc uſque diem hæc balnea in uſu frequenti fuere, in hâc autem *regione* propter *credulam* atavorum *ignorantiam medelæ ſtupendæ* quotannis his *Fontibus* perfectæ *Sancto* cuidam aſſignatæ fuere, & exindè fuit quod *Fontes* iſti celeberrimi *Agro Eboracenſi*, & loco dicto *Holly-well* in *Walliâ* nomina *Saint Mungus* & *Saint Winifrid* retinuere, lites autem ejuſmodi haud hujus ſunt Provinciæ, quapropter mihi ſufficiet Morbos recenſere quibus hæc balnea proſpiciunt, & eorum ætiologiis explicandis paululùm immorari. Perſonas in *Rachitide* ab omnibus *deploratâ*, *Phthiſi*, *Scorbuticâ Rheumatiſmo Scorbutico*, *Paralyſi Scorbuticâ*, *flatu hypochondriaco*, *impetigine Græcorum*, *ſcrofulis* Morbiſque id genus aliis (univerſâ medicamentorum *Sylva* ab *expertis medicis* fruſtrà tentatâ per *acidulas*, medicamenta appropriata, & *balnea frigida* ſæpius ſanatas vidi. Obſervatu in proclivi eſt poſt coporis in hæc *balnea* immerſionem corpus univerſum intensè *rubeſcere*, lecto calenti poſteà ægro commiſo,

materia

materia intùs detenta, per *ſudores*, *urinam copioſam*, & quandoque *catharſes frequentes* amandatur; ex præmiſſis cogitare liceat, per particulas frigorificas (*perſpiratio inſenſibilis* quam maximam eſſe corporis evacuationem *Sanctorius ſtaticis experimentis* demonſtravit) obſtruitur; Hinc porulis *emittentibus* occluſis, tanto materiæ activæ penu vaſa ſingula adimplentur ea ultra *tonum* debitum diſtendi neceſſe eſt, & exindè ergò fit quod corpus univerſum tantoperè rubeſcit, pari modo *ſpirituum* animalium aditu occluſo, vaſis ſcilicet quibuſcunque plenis,ſpiritus animales, & particulæ activæ ſanguine, & folliculis glandularum nidulantes concentrantur, hinc *unitis* viribus ſe extricare conantur, & motu quodam *renitenti* ad eorum vim *elaſticam* expandendam continuò moliti ſunt, donec tandèm quâ datâ portâ ruunt, & hinc per *ſudorem*, *urinam*,*copioſam*, vel *catharſes* materia amandatur, hoc motu *renitenti* particulæ activæ ſanguine nidulantes, folliculis glandularum, & nervis, humores tenaces ibi

hoſpitantes

hoſpitantes attenuant qui ergò (datâ portâ) cum illis corpore eliminantur, exindè ergo fit, *repagulis* iſtis amotis quòd *Rachis*, *Phthiſis* Scorbutica, Scrofula, dolores *Rheumatici*, impetigo, Morbíque talis farinæ alij ab *acidulis* & *balneis frigidis* tam frequentèr & totalitèr evaneſcunt. In civitate quoque *Londinenſi* fœmina quâdam *Thermis Bathonienſibus* æſtate elapſa fruſtrâ tentatis per balnea frigida artificialia & medicamenta appropriata impetiginem Græcorum nuperrime ſanatam vidi ab inſigni Doctore *Baynard.* Anno ſequenti de *Thermarum calidarum principiis* & *uſu* (favente numine) diſſeram.

POST-

POSTSCRIPT.

SCiant ut omnes, quod experimenta ſingula quæ chartulis hiſce typis mandantur, ex mero veritatis indagandæ motu, in lucem prodeunt; ſi quis ocularem demonſtrationem exoptat, à Fonte ad Fontem ei ſocius erò, ubi ſinguli tentaminis veritatem propriâ autopſiâ evincat.

FINIS.

ERRATA.

P.2.l.4.l.ſtatuo. l.25.tuſſim. p.5.l.21.l.ſit veriſimilè. p.6.l.4. l.antiphthiſicus. p.6.l.18.l. fuiſſent. p.8.l.9. l.dei mihi. l.12.abſorberi. l.15.communicari. p.13.l.7. [illegible] p.15. l.12.l.frequenter. p.14.l.8.l.inſiſtit. p.15.l.7.l.adaucto. p.18. l.[illegible].l.luminis. p.20.l.13.l.cauſant. p.2[illegible].l.19.l.quibus. l.20. [illegible]ercitis. p.20.l.[illegible].l.nidulantes. l.9.intra. p.25.l.7.l.lentoribus. l.15.[illegible]. l.22.ſpiritibus. p.26.l.15.l.dyſpnœa. p.29.l.14. l.Balſam. p.42.l.3.l.committis. p.44.l.3.l. Balſam[illegible] p.45. l.[illegible].l.pillular. p.46.l.12.l.horis. p.47.l.13.l.circiter. p.48. l.12.l.debilitate. p.71.l.22.l.maſſam. p.76.l.2.l.antimeridianis. l.16.l.veriſimilè. p.79.l.10.l.lumbricos. p.83.l.15.l. in[illegible]. p.86.l.6.l.earo. p.87.l.12.l. ſuppreſſiones. p.89.l.5. l.particulæ. p.91.l.11.l.qua. l.17.[illegible]. p.110. l.16.l. deponentem. p.111.l.4. ibid. p.112.l.6.l.contrahere. p.114. l.20.l.cæruleam. l.21.æmulam. p.116.l.2.l. expeſita. l.24. tincturam. p.121.l.5.l.preparatione. p.122. l.ult. *Northwicenſis*. p.124.l.13.l.ſolutione etenim ſulphuris. p.126.l.17. hem.

SOCIETY OF
ESTABLISHED
1773
CHANDOS ST